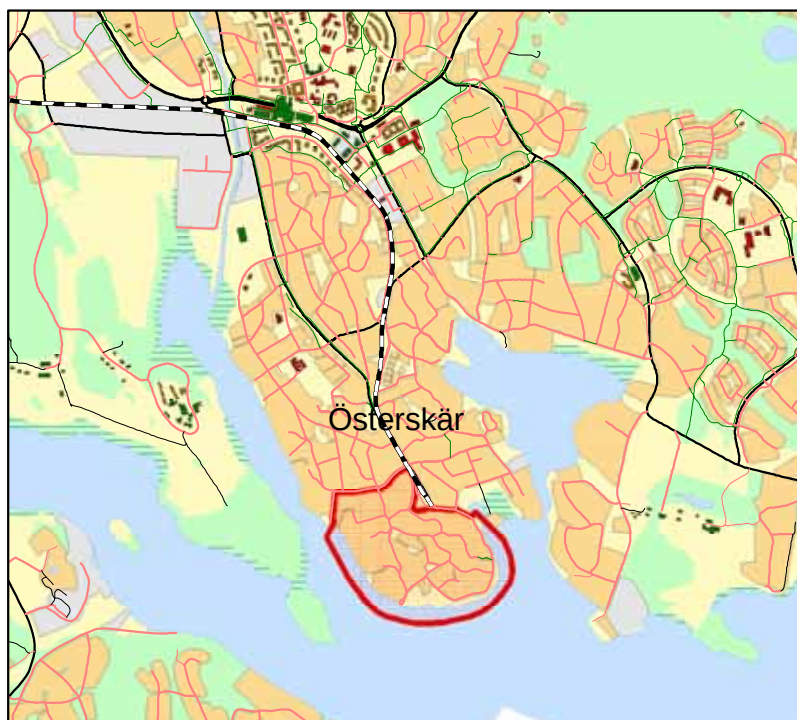

**DETALJPLAN FÖR
ÖSTERSKÄR delplan 1
ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN**

UPPRÄTTAD DEN 2 MARS 2004 PÅ STADSARKITEKTKONTORET
I ÅKERSBERGA .

ORIENTERINGSBILD

Planförslaget finns på Information Österåker och på Stadsarkitektkontoret.
Handlingarna är även tillgängliga på kommunens hemsida www.osteraker.se.

TILL PLANFÖRSLAGET HÖRANDE HANDLINGAR:

1	Plankarta med bestämmelser	Skala 1:1000
2	Illustrationsplan	Skala 1:1000
3	Planbeskrivning	
4	Genomförandebeskrivning	
5	Vårdplan för kulturhistoriskt värdefulla byggnader	

ANTAGANDEHANDLING

Förslag till detaljplan för **ÖSTERSKÄR delplan 1**,
Österåkers kommun, Stockholms län

PLANBESKRIVNING

HANDLINGAR

Till planförslaget hörande handlingar:

Plankarta med bestämmelser och illustrationsplan skala 1:1000
Planbeskrivning
Genomförandebeskrivning
Samrådsredogörelse del 1 och del 2, Utlåtande
Vårdplan för kulturhistoriskt värdefulla byggnader
Fastighetsförteckning

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Kommunstyrelsen gav 1999-04-15 § 64 stadsarkitektkontorets planenhet i uppdrag att i samråd med övriga berörda enheter och de berörda fastighetsägarna ta fram ett handlingsprogram för genomförande av detaljplaneändringar inom Österskär.

Handlingsprogrammet har framförallt behandlat följande:

- Markanvändning och markutnyttjande, bl a minsta tomtstorlek
- Vägstandard, gång- och cykelvägar, besöksparkeringar
- Bevarande av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer
- Natur- och parkmark
- Huvudmannaskap
- Förslag till nya detaljplaner

Kommunstyrelsen beslöt 2001-04-04, § 54 att godkänna handlingsprogrammet för ändring av detaljplaner i Österskär samt ge byggnadsnämnden i uppdrag att upprätta förslag till detaljplaner för området.

Handlingsprogrammet avser att uppfylla kraven på det lagstadgade programmet inför kommande detaljplaneändringar i Österskär.

Kommunstyrelsen gav 2001-04-19 § 54 i uppdrag till stadsarkitektkontoret att upprätta förslag till detaljplan för ÖSTERSKÄR delområde 1, i enlighet med godkänt handlingsprogram för Österskär.

För området gäller detaljplan från 1960-talet. Detaljplanen är i de flesta avseenden

inte ändamålsenlig. Dessutom ska bevarandet av områdets kulturhistoriska värden säkerställas. Gemensamma grönområden ska reserveras.

Detaljplaneförslagets syfte är att anpassa planbestämmelserna efter dagens behov. Planen justeras med hänsyn till önskvärda åtgärder inom vägsystemet, beträffande trafiksäkerhet och parkeringar. Planbestämmelserna ändras så att pågående markanvändning såväl som nyttjande bekräftas inom det redan utbyggda området.

I planen föreslås att de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna i området skall skyddas i enlighet med Plan och bygglagens 3 kap. 12 §.

Badplatsen vid Österskärs havsbad, Solbrännan, har ett mer allmänt intresse, d
v s inte bara för boende i Österskär.

Den enda längre sammanhängande promenaden på allmän mark är den från Österskärs havsbad längs Strandvägen mot Lindholmsviken och Perstorpsparken. I detta stråk föreslås att förbättringar genomförs för att öka tillgängligheten.

PLANDATA

Läge och areal

Planområdet begränsas av Båtvägen, Generalsvägen, Östra Banvägen och Trälhavet. Det omfattar ca 57 ha och ca 200 villafastigheter. Den allmänna platsmarken och den mycket begränsade naturmarken ägs av Österskärs villaägareförening.

Grundkarta

Grundkartan är upprättad vid kommunens måtenhet mars 2002.

Markägarförhållanden

Fastigheterna Tuna 10:12 , 10:13, Tuna 10:34 och Tuna 3:1 är i kommunens ägo. Övriga angränsande fastigheter är enskilt ägda.

Strandskydd

För området gäller inte strandskydd

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Gällande detaljplan

Byggnadsplan för södra delen av Österskär (delplan X) fastställdes 1962-12-28. Den omfattar 11 bostadskvarter för i huvudsak fristående hus i högst två våningar och med en största byggnadsarea för huvudbyggnad på 150 m².

Söder om Stråkvägen och på ömse sidor av Katarinavägens övre del där Österskärs Havsbad och Solhem, f.d. Oskars församlings sommarhem för barn och gamla samt Katarinastiftelsen är belägna medger byggnadsplanen att marken används för bostads-, pensionats- och hotelländamål.

Minsta tillåtna tomtstorlek för de fristående bostadshusen är 800 m² med förbehållet att tomten då skall kunna anslutas till av hälsovårdsnämnden godkänd avloppsledning.

I planen finns endast några små områden för lek och rekreation förutom friluftsbadet Österskärs havsbad och strandområdet öster därom.

Kommunala beslut

Kommunfullmäktige uppdrog 1987-06-09 § 90 åt byggnadsnämnden, att ombesörja planändring inom Österskär (dpl 144,) för att öka minsta tomtstorlek till 1200 m², förbättra vägstandarden och skydda kulturmiljön. Dessutom skulle allmänna ledningar på kvartersmark säkerställas genom ledningsområden på plankartan. 1988-03-28 § 57, beslöt kommunfullmäktige att klassningen av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen i Österskär, som gjorts av kulturnämnden, skulle användas bl. a. som underlag vid kommande planändringar. Särskilda uppdrag finns också när det gäller planändring av den del av plan nr 144 som omfattade Österskärs havsbad.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Bebyggelsen

Exploateringen av Österskär började strax efter sekelskiftet 1800/1900 genom att ett trettiotal villatomter längst ut mot Trälhavet och Tunaviken styckades av från Tuna säteriets ägor. 1906 var järnvägen klar i hela sin sträckning mellan Österskär och Stockholm och 1912 byggde Österskärs villaägareförening en brygga för den reguljära ångbåtstrafiken mellan Stockholm och Åkersberga.

I början av 20-talet elektrifierades området och tio år senare fastställdes första detaljplanen. Området fick då de huvuddrag som fortfarande gäller.

De första avstyckade tomterna var mycket större än de idag minsta tillåtna på 800 m². På dessa byggdes först sommarvillor men på grund av de goda kommunikationerna och sedan elektrifieringen blev bosättningarna allt mer permanenta under tidens gång. Idag är endast en fåtal fastigheter bebyggda med små fritidshus.

Från början försörjde sig varje hushåll med vatten ur egen brunn. Avloppsvattnet leddes bort genom diken eller ner i marken. Redan i början på 20-talet var det så svårt att få eget färskvatten att villaägareföreningen såg till att området försörjdes med vatten genom eget ledningsnät.

Först i slutet av 1960-talet anslöts Österskär till kommunens VA-nät, vilket i sin tur medförde att det först då blev möjligt att bilda fastigheter med minsta tomtstorlek på 800 m².

Bebyggelsen är mycket varierande alltifrån de ursprungliga stora sommarvillorna i olika romantiska stilar, till alla de frispråkiga och nyckelfärdiga kataloghusen som tillkommit under de senaste åren.

De förtätningar som uppstod medförde att man insåg att områdets karaktär på sikt helt skulle försvinna om man inte höjde kravet på minsta tomtstorlek.

Utifrån den tidens lagstiftning, 1974, utfärdade kommunen byggnadsförbud i avvaktan på ny detaljplan. I enlighet med kommunfullmäktiges önskemål, dispensbehandlade byggnadsnämnden ärenden där tomtstorleken uppgick till 1200 m². Detta förhållande rådde fram till juni 1987, då den nya plan- och bygglagen tog bort denna möjlighet.

Av de ca 200 villafastigheterna som finns inom området idag är endast 6 st mindre än 800 m². 40 st är mellan 800 m² och 1200 m². Därutöver är 83 st mellan 1200 m² och 2000 m² och 86 st större än 2000 m².

Området bedöms översiktligt vara färdigbyggt. En ytterligare förtätning genom delning av befintliga fastigheter bör begränsas så att områdets karaktär kan bibehållas.

Med hänsyn tagen till befintlig bebyggelse, topografi och kulturhistoriska värden i området, föreslås att minsta tomtstorlek ska variera mellan 1200 m² och 2500 m².

Byggrätten föreslås i detaljplanen differentieras med hänsyn till fastigheternas storlek. Fastigheter upp till 1000 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 200 m² varav 50 m² i garage och uthus, fastigheter mellan 1000 m² och 2500 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 250 m² varav 50 m² i garage och uthus, fastigheter större än 2500 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 350 m² varav 75 m² i garage och uthus.

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och miljö

Det finns få fynd av fornlämningar på Österskärshalvön. Från kulturhistorisk synpunkt är det dock viktigt att framhäva halvöns läge vid infarten av Långhundraleden, som på järnåldern var en viktig farled från havet in till Uppsala. Leden hade sitt inlopp väster om halvön in i dagens Åkers kanal.

Inom detaljplaneområdet finns kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och höga miljömässiga värden. Den varierande topografin, det strandnära läget och den rika vegetationen med rester från ett gammalt herrgårds-landskap med stora lövträd, främst ekar, bidrar till att området har stora natur- och kulturvärden som bör bibehållas.

Bebyggelsen är värdefull ur olika aspekter; den kan vara tidstypisk, välbevarad, av hög arkitektonisk klass eller berätta om den historiska utvecklingen. Bebyggelsen kan ha förändrats något över tiden men kan ändå ha ett kulturhistoriskt och miljömässigt värde.

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer finns redovisade i kommunens kulturmiljöprogram 1998, kulturhistoriskt värdefulla byggnader i kommunfullmäktiges beslut 1988 § 57 om klassning av byggnader byggda före 1930 och i en kompletterande inventering och värdering/klassning utförd av Stockholms läns museum 2000.

Inför arbetet med nya detaljplaner i Österskär har antikvarisk expertis anlitats som bearbetat och kompletterat material om de kulturhistoriskt värdefulla fastigheterna i Österskär. I detta arbete har varje byggnads skick fram till maj 2001 inventerats och presenteras i en vårdplan för mark och bebyggelsen. Detta dokument ingår i planhandlingarna.

Utifrån dessa underlag redovisas i detta detaljplaneförslag vilka byggnader och miljöer som bedömts som så kulturhistoriskt värdefulla, att de bör bevaras och inte förvanskas.

Hus som inte har förändrats eller har förändrats lite och som byggts om på ett hänsynsfullt sätt, har placerats i klass 1. Dessa är fastigheterna Tuna 10:62, 10:2, 10:4, 10:149, 10:9, 10:10 och 10:23.

Hus som har förändrats till en del, och där det ursprungliga utseendet går att återskapa ligger i klass 2. Dessa är fastigheterna Tuna 10:28, 10:29, 10:6, 10:7, 10:172, 10:172, 10:18, 10:19, 10:31, 10:25, 10:46, 10:21 och 10:107. För de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna har en varsamhetsbestämmelse införts.

Natur

En utredning om områdets grönområden har utförts av Ekologigruppen AB. Utredningen har kartlagt de större grönområdenas kvaliteter och redovisat förslag till skötsel.

Österskär är ett grönt område med ett relativt stort antal grönområden. Villatomterna bjuder på en lummig grönska men den mark som är tillgänglig för promenader och allmän avkoppling är relativt liten.

Det är de allra närmaste grönområdena som utnyttjas mest och det är möjligheten till regelbundna promenader som starkt gynnar människors hälsa. Närparker och närnatur anser man bör finnas inom 250 - 300 m från bostaden. Detta uppfylls för de flesta fastigheterna i Österskär. Bristerna hos Österskärs grönområden är deras ofta begränsade storlek och låga kvaliteter.

I Österskär finns några naturområden med stora naturvärden men de flesta består av relativt alldaglig natur. Ur friluftssynpunkt är de flesta områdena av lokalt intresse men några områden har mer allmänt intresse även för andra invånare i kommunen.

Flera områden är försedda med lekredskap och bollplaner. Några områden används för midsommarfirande och valborgsmässoeld mm.

För att öka möjligheten till rekreation och lek i området har delar av fastigheten Tuna 3:1 som ägs av kommunen lagts ut som NATUR i detaljplaneförslaget.

Badplats och hamnområde

Österskär i början av nittonhundratalet var en sommarstad med fina trävillor med snickarglädje och punschverandor. Man badade havsbad eller for runt i motorbåtar eller segeljakter. Tennisspel var vanligt. Villaägareföreningen byggde en ångbåtsbrygga vid Solbrännan 1912. Föreningen underhöll också flera kallbadhus. Badhusen revs sedan och ersattes av badplatserna Solbrännan och Badholmen. Solbrännan utarrenderades till kommunen fr.o.m. 1968, men ägs nu av villaägareföreningen.

Båtlivet är naturligtvis en omistlig del av Österskär. Båtbryggorna ingår normalt som en naturlig del av skärgårdsmiljön, men på några ställen har de utvecklat en avvisande privat karaktär i de allmänna områdena.

Den gamla ångbåtsbryggan används idag som hemmahamn för Trälhavets rederi. Området föreslås för hamnändamål.

Badplatsen vid Österskärs havsbad, utgör ett område som har är av mer allmänt intresse, d v s inte bara för boende i Österskär. Badplatsen besöks regelbundet av boende från andra delar av kommunen. Den erbjuder goda möjligheter till havsbad i ett lättillgängligt läge nära Åkersberga centrum och vid Roslagsbanans station.

Detaljplaneförslagets avsikt är att säkerställa ett större sammanhängande grönområde tillgängligt för allmänheten. Det föreslår att delar av fastigheterna Tuna 10:12 och 10:30 avsätts för FRILUFTSOMRÅDE med tillhörande parkering för allmänheten och fastigheten Tuna 10:13 föreslås som NATURMARK.

“Gröna huset” ska bibehållas och kunna fungera för servering kopplat till badet., För att byggnaden ska kunna vidmakthållas föreslås en fastighet bildas kring huset.

Den enda idrottsplatsen som finns inom området är tennisplanen norr om Stråkvägen.

Vägar, gång- och cykelvägar

Vägnätet i Österskär har generellt låg standard med avseende på vägbredd och linjeföring med undantag av vissa vägar i de nyare områdena. Gång- och cykelvägnät saknas.

I samband med handlingsprogrammet för Österskär har en vägutredning tagits fram. Den framtida vägstandarden har bestämts med hänsyn till befintlig småskalig och kulturhistorisk miljö, samt med beaktande av trafiksäkerhet, framkomlighet och miljö.

Utrymmesbehovet för trafikanterna bestämmer vilken total bredd en gata bör ha för att anses ha god standard.

För att dimensionera gatubredden är det också viktigt att bestämma utrymmesstandarden när det gäller framkomlighet och komfort för trafikanterna vid möte, passage och sväng i korsning.

Val av standard är i hög grad beroende av de ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna. Exempelvis har i planförslaget en utformning med mindre god standard valts för att undvika oacceptabelt intrång eller orimliga anläggningskostnader. Även låg standard har ibland av kostnadsskäl accepterats. Trafiksäkerheten har prioriterats före framkomligheten.

Huvudnät

Österskärsvägen från Åkersberga centrum till korsningen med Generalsvägen vid Österskärs station ingår i kommunens huvudnät. Vägen har en uppsamlande funktion och är huvudtillfart till områdena Österskär och Tuna.

Lokalnät

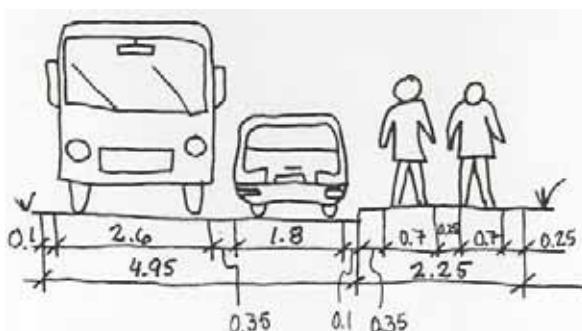
Övriga vägar i planområdet trafiknät är länkar i lokalnätet. Vägarna skiljer sig dock mycket åt när det gäller funktion i lokalnätet. Vägar som har en uppsamlande funktion och därmed mer trafik är Österskärsvägen söder om Österskärs station och Generalsvägen. Dessa förelås förses med gångbana.

Generellt gäller att siktproblem i ett flertal korsningar ska åtgärdas. Skymmande häckar o dyl förekommer på grund av att s k hörnavskärningar saknas.

Många lokalvägar inom planområdet har låg standard med kraftiga lutningar och skarpa kurvor. Åtgärder för att minska lutningar och rätta kurvor kräver omfattande ingrepp i angränsande mark och bedöms därför inte som realistiska. Vägen måste dock ha en sektion som möjliggör möte mellan personbil-lastbil.

Dagvattenavrinningen måste beaktas vid ombyggnad av vägnätet. Eftersom dagvattenledningar saknas i området, är ett alternativ att vägen skevas mot dike.

Utrymme för snövall måste finnas vid sidan av vägen. Bredden bör vara minst 1,0 m på vardera sida om vägen. Då gång- och cykelbana finns kan ett utrymme på 0,5 meter accepteras på endast en sida av vägen.

Österskärsvägen söder om stationen. Körbana 4,95 m och gångbana 2,25 m

Övriga lokalvägar har måttlig trafik och föreslås behålla sin nuvarande utformning med hänsyn till områdets karaktär och miljö. Vändplatser saknas på ett flertal lokalvägar. På vägar som är längre än ca 50 m bör vändmöjlighet ordnas.

Den enda längre sammanhängande promenaden på allmän mark är den från Österskärs havsbad längs Strandvägen mot Lindholmsviken och Perstorpsparken. Strandvägen utgör en tillgång i Österskär som promenad- och cykelväg. I dag är

vägen enkelriktad vilket medför att även cykeltrafik endast får köra åt ett håll. I och med att vägen endast är 3-4 m bred och det inte finns utrymme att anlägga en separat cykelväg vid sidan av, föreslås att befintlig väg dubbelriktas och att endast biltrafik till berörda fastigheter längs vägen tillåts. Mötesplatser anordnas där så behövs.

Skola, barnomsorg mm i Österskär

En kommunal Låg- och mellanstadieskola (Österskärsskolan) ligger väster om Österskärsvägen. Det finns två kommunala förskolor Tuna och Västra Banvägens förskola.

I Österskär finns en del enskilda förskolor, Aquarius, Neptunus, Octopus och Tärnan. En del av dessa barnstugor inryms i befintliga bostadshus med tillfälligt bygglov.

Vård och omsorg av äldre bedrivs som daglig verksamhet i en villa vid Generalsvägen.

Dagligvarubutiker utgör Österskärs livs vid Österskärs station samt Tuna kiosken vid Tuna station (utanför planområdet).

Teknisk försörjning

Vatten och avloppsledningar är till fullo utbyggda inom området.

Dagvattenledningar är ej utbyggda, varför lokalt omhändertagande av dagvatten erfordras.

Till stor del är de icke säkerställda genom ledningsområden i gällande detaljplan. U - områden är utlagda i planen för dessa allmänna VA-ledningar .

Administrativa frågor

Detaljplanen har en genomförandetid av 15 år efter att den vunnit laga kraft.

Kommunen är ej huvudman för allmän plats. Genomförandefrågorna redovisas vidare i genomförandebeskrivningen.

MEDVERKANDE I PLANARBETET

Detaljplanen har upprättats på Österåkers kommuns stadsarkitektkontors planenhet av planarkitekt Jamshid Sofla och plantekniker Daniel Nygårds. I arbetet med detaljplaneförslaget har även planarkitekt Margareta Sohlenius och byggnadsinspektör Marita Eriksson samt trafikingenjör Christina Adolfsson och landskapsarkitekt Gisela Holmgren deltagit. Genomförandebeskrivningen har tagits fram av markingenjör Lena Holm vid kommunstyrelsens exploateringsenhet.

Vårdplan för Kulturhistoriskt värdefullbebyggelse och miljö har upprättats av Morgondagens Minnen genom fil dr. Jan Granberg i samarbete med kommunens planenhet.

Österskärs vägförening har genom Claes Ljunggren svarat för framttagande av underlag för områdets vägnät med redovisning bl a av behov vändplaner och parkeringsplatser.

En utredning om områdets grönområden har utförts av Ekologigruppen AB.

Österskärs villaägareförening har genom Siv Sellin och Gunnar Pettersson deltagit i inventeringen av grönområdena.

Revideringar efter utställningen:

Plankartan har justerats beträffande båtbyggan vid fastigheterna Tuna 10:10 och 10:25.

Plankartan har kompletterats med prickmark (lcke byggbar mark) på fastigheten Tuna 10:105 i enlighet med fastighetsägarnas önskemål.

Bestämmelse för att möjliggöra fastighetsregleringar mellan befintliga fastigheter vars area understiger angiven minsta tomtstorlek, har införts.

Planbeskrivningen har varit föremål för redaktionella ändringar.

STADSARKITEKTKONTORET I ÖSTERÅKERS KOMMUN

Lars Barrefelt
Stadsbyggnadschef

Jamshid Sofla
Planarkitekt

Förslag till detaljplan för

Österskär, delområde 1

i Åkersberga, Österåkers kommun, Stockholms län.

GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

1. Organisatoriska frågor

1.1 Allmänt

Kommunstyrelsen har 2001-04-19, § 54, gett Stadsarkitektkontoret i uppdrag att upprätta förslag till detaljplan för Österskär, delområde 1.

1.2 Ansvarsfördelning

Exploatör för kvartersmarken är den enskilde markägaren och för allmän plats Österskärs vägförening.

Graninge Roslagsenergi Nät AB ansvarar för anslutande av bebyggelsen till eldistributionsnätet.

Detaljplaneområdet är införlivat i allmänt VA-verksamhetsområde och förbindelsepunkter till allmän VA-anläggning har upprättats av Roslagsvatten AB.

Genomförandetiden är 15 år från det att planen vinner laga kraft.

2. Huvudmannaskap

Kommunen är inte huvudman för allmän plats.

Samtliga fastigheter inom förslaget till detaljplan ingår i Österskärs Vägförening samt kommunalt VA-verksamhetsområde med Roslagsvatten AB som huvudman.

Avtal om drift och underhåll och eventuell ombyggnad av Österskärsvägen kan komma att träffas med Österskärs vägförening.

3. Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning erfordras inom kvartersmark för att genomföra planen. En gemensamhetsanläggning är bildad (under år 2002) rörande vägar och grönområden för skötsel av den allmänna platsmarken enligt befintlig detaljplan.

Med allmän plats menas gator, vägar, parker och övriga områden som är allmänt tillgängliga och avsedda för gemensamma behov inom planområdet eller inom ett större område. I detaljplaneförslaget utökas inte de områden som är angivna som allmän plats. På en del fastigheter minskas däremot de områden som är allmän plats. En ny anläggningsförrättning erfordras efter att detaljplaneförslaget vunnit laga kraft.

De fastigheter som i planförslaget berörs av allmän platsmark är:

Tuna 10:6, 10:10, 10:11, 10:15, 10:24, 10:26, 10:33, 10:38, 10:42, 10:47, 10:51, 10:53, 10:57, 10:64, 10:69, 10:72, 10:76, 10:77, 10:78, 10:79, 10:81, 10:89, 10:92, 10:103, 10:106, 10:107, 10:109, 10:112, 10:115, 10:121, 10:150, 10:165, 10:166, 10:177, 10:179, 10:206, 10:207, 10:209 samt 10:210.

På följande fastigheter minskas det utrymme som i tidigare detaljplaner varit utlagt som allmän plats nämligen Tuna 10:5, 10:9, 10:27, 10:35, 10:89, 10:92, 10:115, 10:145, 10:180, 10:191 och 10:194.

I planförslaget anges u-områden för underjordiska ledningar. Det ankommer på ledningsägaren att säkra rätten för ledningarna antingen genom servitut eller ledningsrätt.

I planförslaget tillförsäkras befintliga bryggor rätt att vara kvar utefter Strandvägen. Avtal med markägare till berörd fastighet inklusive vattenområde bör träffas. Ägarförhållanden rörande befintliga bryggor hanteras i särskild ordning.

Ansökan om fastighetsbildning m.m. skall inlämnas till Lantmäterimyndigheten i Stockholm.

4. Ekonomiska frågor

Markägare svarar för kostnader för anslutning av fastighet till Graninge Roslagsenergi Nät AB:s eldistributionsnät.

Markägare svarar för kostnader för anslutning av respektive fastighet till Roslagsvatten AB:s VA-anläggning.

För bygglovpliktiga anläggningar och byggnader tillkommer bygglovavgift och planavgift enligt gällande taxa.

5. Tekniska utredningar

Geotekniska och geohydrologiska undersökningar kan erfordras och skall i erforderlig omfattning föreligga innan bygglov provas.

Översiktlig markradonundersökning har utförts av Miljö- och hälsoskyddskontoret. Vid prövning av bygglov skall en markradonundersökning utföras för redovisad bebyggelse på varje tomt.

Kompletterande tekniska utredningar skall utföras vid ansökan om bygglov för erhållande av underlag för angivande av markplaneringshöjder och redovisning av slänter, lutningar och planmässiga utrymmen.

6. Dokumentation och kontroll

Sättet för arbetenas genomförande bestäms – förutom av byggnadsnämnden inom ramen för dess kompetens – av vederbörliga kommunala, regionala och statliga myndigheter och verk i enlighet med godkända ritningar och under respektive myndighets och verks kontroll.

7. Medverkande kommunala tjänstemän

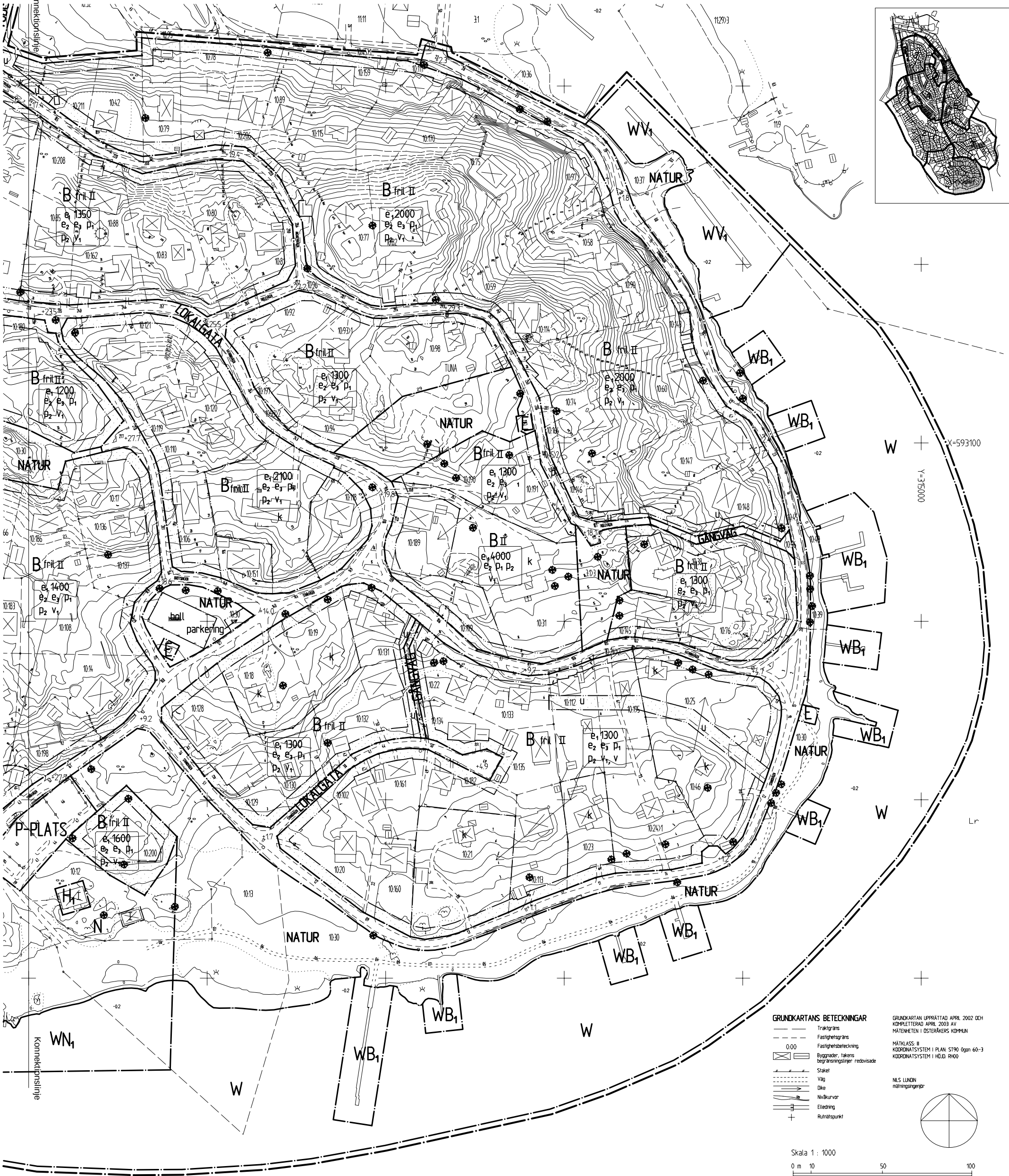
Vid upprättande av förslag till detaljplan, program för detaljplanearbetet (Handlingsprogram för Österskär) och genomförandebeskrivning har följande kommunala tjänstemän medverkat.

Planarkitekt Jamshid Sofla
Planarkitekt Margareta Sohlenius
Trafikingenjör Christina Adolfsson
Landskapsarkitekt Gisela Holmgren
Markingenjör Lena Holm

ÖSTERÅKERS KOMMUN
Kommunstyrelsens kontor
Exploatering/teknik/mät

Tommy Bokell
Exploateringschef

Mikael Åklint
Exploateringenjör

PLANKARTA MED BESTÄMMELSER

- Till detaljplanen hör förutom denna plankarta:
- Illustrationsplan
 - Värdepian för värdefulla hus
 - Planbeskrivning
 - Samrådsredogörelse del 1 och 2
 - Genomförandebeskrivning
 - Utåtande

GRÄNSBETECKNINGAR

- Linje ritad 3 meter utanför planområdets gräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns
- Egenskapsgräns som utgår

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

HUVUDGATA	Trafik mellan områden
LOKALGATA	Lokaltrafik
P-PLATS	Parkering
GÅNGVÄG	Gångväg
NATUR	Naturområde

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

B	Bostäder
E	Teknisk anläggning
H	Handel
N	Friluftsområde
H ₁	Serivering

VATTENOMRÅDEN

W	Öppet vattenområde
WB ₁	Bryggor för intilliggande fastighet
WN ₁	Friluftsbad
WV	Hamn
WV ₁	Småbåtshamn

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

+0,0	Föreskriven höjd över nollplanet
Boll	Anlagd bollplan
parkering	Parkering

BEGRENSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Mark som inte får bebyggas
- Mark som endast får bebyggas med uthus
- Marken skall vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning
- Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar

UTNYTTJANDEGRAD

- e₀₀₀ Minsta tomtstorlek i m². Endast en huvudbyggnad och två uthus eller garage får uppföras per fastighet. Fastighetsreglering mellan befintliga fastigheter vars area understiger angiven minsta tomtstorlek är tillåtet, även om arean ej uppgår till stadgade minsta areal.
- e₂ Fastigheter <1000 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 200 m² varav 50 m² i uthus och garage. Fastigheter 1000 m² - 2500 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 250 m² varav 50 m² i uthus och garage. Fastigheter >2500 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 350 m² varav 75 m² i uthus och garage.
- e₃ På bostadsfastigheter får endast en bostadslagenhet anordnas, dock får därutöver en additionsbostad om högst 50 m² i nettoarea anordnas förutsatt att tomtens area är minst 1500 m².

MARKENS ANORDNANDE

- Utfart får inte anordnas
- Träd skall bibehållas och skall vid behov ersättas genom plantering av samma art med stammdiameter minst 15 cm, marklov krävs för trädfallning

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

- p₁ Huvudbyggnad skall placeras minst 4,5 m från tomtgränsen
- p₂ Garage och uthus skall placeras minst 2,0 m från tomtgränsen
- II Högsta antal våningar, högsta byggnadshöjd för huvudbyggnad 6,5 m och för garage och uthus 3,0 m
- fril Endast frilliggande hus
- v₁ Vind får ej inredas utöver angivet högsta antal våningar

Varsamhetsbestämmelser

- k De sårdrag och värden hos bebyggelsen som angivits i planens värdepian skall särskilt beaktas vid ändring.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

- Genomförandetiden slutar 15 år efter planen vunnit laga kraft
- Kommunen är inte huvudman för allmän plats
- Rivningslov krävs för såväl bygglovspliktiga som ej bygglovspliktiga byggnader

PLANAVGIFT ENL. PBL-TAXA UTTAS MED 100 % AV FULL AVGIFT INOM PLANOMRÅDET.

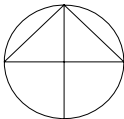
GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Fastighetsbeteckning
- Byggnader, lakens begränsningslinjer redovisade
- Staket
- Väg
- Dike
- Nivåkurvor
- Elledning
- Rutnätspunkt

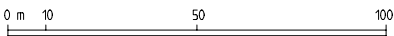
GRUNDKARTAN UPPRÄTTAD APRIL 2002 OCH KOMPLETTERAD APRIL 2003 AV MÄTNHETEN I ÖSTERÅKERS KOMMUN

MÄTKLASS II
KOORDINATSYSTEM I PLAN: ST90 Ögon 60-3
KOORDINATSYSTEM I HÖJD: RH00

NLS LUNDIN
mätningsskiffer

Skala 1 : 1000

DETALJPLANEN ÄR UPPRÄTTAD ENL. PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

Instans	Datum
KS	2001-04-19
BN	2002-02-19
BN	2003-05-20
BN	2004-03-02
KF	2004-04-26

Laga kraft (Regeringsbeslut)
Genomförandetiden slutar
2005-06-09
2020-06-09

ANTAGANDEHANDLING

DETALJPLAN FÖR
ÖSTERÅKERS delplan 1 (blad 1)
ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN
UPPRÄTTAD DEN 2 mars 2004 PÅ STADSARKITEKTKONTORET I ÅKERSBERGA.

Lars Barrefelt
Planchef

Jamshid Sofia
Planarkitekt

Skala 1 : 1000
0 m 10 50 100

PLANKARTA MED BESTÄMMELSER
Till detaljplanen hör förutom denna plankarta:
- Illustrationsplan - Vårdplan för värdefulla hus
- Planbeskrivning - Samrådsredogörelse del 1 och 2
- Genomförandebeskrivning - Utlåtande

Detaljplanens bestämmelser finns på blad 1

- GRUNDKARTANS BETECKNINGAR**

 - Traktgräns
 - Fastighetsgräns
 - Fastighetsbeteckning
 - Byggnader, takens begränsningslinjer redovisade
 - Staket
 - Väg
 - Dike
 - Nivåkurvor
 - Ellledning
 - Rutnätpunkt
- GRUNDKARTAN UPPRÄTTAD APRIL 2002 OCH KOMPLETTERAD APRIL 2003 AV MÄTNHETEN I ÖSTERÅKERS KOMMUN

MÄTKLASS: II
KÖRORDNATSYSTEM I PLAN: ST90 ögon 60-3
KÖRORDNATSYSTEM I HÖJD: RH00

NLS LUNDIN
måttningsskötare

Programbeslut	Inlämnat	Datum
Samrådsbeslut	KS	2001-04-19
Utlåtandebeslut	BN	2002-02-19
Godkänd för antagande	BN	2003-05-20
Antagande	BN	2004-03-02
	KF	2004-04-26
Laga kraft (Regeringsbeslut)		2005-06-09
Genomförandeföreläggande		2020-06-09

Belysning

PLANAVGIFT ENL PBL-TAXA UTTAS MED 100 % AV FULL AVGIFT INOM PLANOMRÅDET.

DETALJPLAN FÖR ÖSTERÅKERS delplan 1 (blad 2)
ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN
UPPRÄTTAD DEN 2 mars 2004 PÅ STADSARKITEKTKONTORET I ÅKERSBERGA.

Lars Barrefelt
Planchef

Jamshid Sofia
Planarkitekt

ANTAGANDEHANDLING

PLANAVGIFT ENL. PBL-TAXA UTTAS MED 100 % AV FULL AVGIFT INOM PLANOMRÅDET.

ANTAGANDEHANDLING

DETALJPLANEN ÄR UPPRÄTTAD ENL. PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

Programbeslut	Instans	Datum
Samrådsbeslut	KS	2001-04-19
Uställningsbeslut	BN	2002-02-19
Godkänd för antagande	BN	2003-05-20
Antagen	KF	2004-04-26

Laga kraft (Regeringsbeslut) 2005-06-09
Genomförandefrist slutar 2020-06-09

Betyg

DETALJPLAN FÖR
ÖSTERSKÄR delplan 1 (blad 1)
ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN
UPPRÄTTAD DEN 2 mars 2004 PÅ STADSARKITEKTKONTORET I
ÅKERSBERGA.

Lars Barrefelt
Planchef

Jamshid Sofia
Planarkitekt

Skala 1 : 1000
0 m 10 50 100

--- FÖRESLAGEN FASTIGHETSGRÄNS
ILLUSTRERAD NY HUVUDBYGGNAD

DETALJPLANEN ÄR UPPRÄTTAD ENL. PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

Ansökan	Datum
Programbeslut	2001-04-19
Samrådsbeslut	2002-02-19
Utlåtelsesbeslut	2003-05-20
Godkänd för anläggande	2004-03-02
Anläggande	2004-04-26
Laga kraft (Regeringsbeslut)	2005-06-09
Genomförandeliden slutar	2020-06-09

Belysning

PLANAVGIFT ENL. PBL-TAXA UTTAS MED 100 %
AV FULL AVGIFT INOM PLANOMRÅDET.

DETALJPLAN FÖR
ÖSTERSKÄR delplan 1 (blad 2)
ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN
UPPRÄTTAD DEN 2 mars 2004 PÅ STADSARKITEKTKONTORET I
ÅKERSBERGA.

Lars Barrefelt
Planchef

Jamshid Sofia
Planarkitekt

ANTAGANDEHANDLING

X=592800
Y=314200

Parkering
Kiosk
Grillplats
Sandstrand
Konnektion

PLANKARTA MED BESTÄMMELSER

- Till detaljplanen hör förutom denna plankarta:
- Illustrationsplan

- Planbeskrivning

- Genomförandebeskrivning
- Vårdplan för värdefulla hus

- Samrådsredogörelse del 1 och 2

- Utlåtande

GRÄNSBETECKNINGAR

	Linje ritad 3 meter utanför planområdets gräns
	Användningsgräns
	Egenskapsgräns
	Egenskapsgräns som utgång

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

HUVUDGATA	Trafik mellan områden
LOKALGATA	Lokaltrafik
P-PLATS	Parkering
GÅNGVÄG	Gångväg
NATUR	Naturområde

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

B	Bostäder
E	Teknisk anläggning
H	Handel
N	Friluftsområde
H₁	Servering

VATTENOMRÅDEN

W	Öppet vattenområde
WB₁	Bryggor för intilliggande fastighet
WN₁	Friluftsbad
WV	Hamn
WV₁	Småbåtshamn

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

+0,0	Föreskriven höjd över nollplanet
Boll	Anlagd bollplan
parkering	Parkering

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

	Mark som inte får bebyggas
	Mark som endast får bebyggas med uthus
g	Marken skall vara tillgänglig för gemensamhetsanläggning
u	Marken skall vara tillgänglig för allmänna underjordiska ledningar

UTNYTTJANDEGRAD

e 000	Minsta tomtstorlek i m². Endast en huvudbyggnad och två uthus eller garage får uppföras per fastighet. Fastighetsreglering mellan befintliga fastigheter vars area understiger angiven minsta tomtstorlek är tillåtet, även om arean ej uppgår till stadgade minsta areal.
e₂	Fastigheter <1000 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 200 m² varav 50 m² i uthus och garage. Fastigheter 1000 m² - 2500 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 250 m² varav 50 m² i uthus och garage. Fastigheter >2500 m² får bebyggas med en byggnadsarea på 350 m² varav 75 m² i uthus och garage.
e₃	På bostadsfastigheter får endast en bostadslägenhet anordnas, dock får därutöver en additionsbostad om högst 50 m² i nettoarea anordnas förutsatt att tomtens area är minst 1500 m².

MARKENS ANORDNANDE

	Utfart får inte anordnas
	Träd skall bibehållas och skall vid behov ersättas genom plantering av samma art med stammdiameter minst 15 cm, marklov krävs för trädfällning

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

p₁	Huvudbyggnad skall placeras minst 4,5 m från tomtgränsen
p₂	Garage och uthus skall placeras minst 2,0 m från tomtgränsen
II	Högsta antal våningar, högsta byggnadshöjd för huvudbyggnad 6,5 m och för garage och uthus 3,0m
fril	Endast frilliggande hus
v₁	Vind får ej inredas utöver angivet högsta antal våningar

Varsamhetsbestämmelser

k	De särdrag och värden hos bebyggelsen som angivits i planens vårdplan skall särskilt beaktas vid ändring.
----------	---

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetiden slutar 15 år efter planen vunnit laga kraft

Kommunen är inte huvudman för allmän plats

Rivningslov krävs för såväl bygglovspliktiga som ej bygglovspliktiga byggnader

DETALJPLANEN ÄR UPPRÄTTAD ENL PLAN- OCH BYGGLAGEN (PBL)

	Instans	Datum
Programbeslut	KS	2001-04-19
Samrådsbeslut	BN	2002-02-19
Utställningsbeslut	BN	2003-05-20
Godkänd för antagande	BN	2004-03-02
Antagen	KF	2004-04-26
Laga kraft (Regeringsbeslut)		2005-06-09
Genomförandetiden slutar		2020-06-09
Betygar		

DETALJPLAN FÖR ÖSTERSKÄR delplan 1 (blad 1)

ÖSTERÅKERS KOMMUN, STOCKHOLMS LÄN

UPPRÄTTAD DEN 2 mars 2004 PÅ STADSARKITEKTKONTORET I ÅKERSBERGA.

Vårdplan för kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Österskär

Österskärs station strax efter uppförandet 1906

Innehåll:

FÖRORD	4
VAD BESTÄMMER DET KULTURHISTORISKA VÄRDET?	5
VEM BEDÖMER FÖRÄNDRINGAR AV KULTURMILJÖER ?	5
HUR MÄTER VI DET KULTURHISTORISKA VÄRDET?	5

Vårdplan

KAN VI SJÄLVA PÅVERKA DE KULTURHISTORISKA VÄRDENA?	8
RÅD I KULTURMILJÖVÅRD	8
RÅD I BYGGNADSVÅRD	9
Fasaden	9
Färgsättning	10
Fönster	10
Förstukvist och ytterdörr	11
Yttertak, vindskupor och skorstenar.	11

Katalog

SEX KULTURMILJÖER I ÖSTERSKÄR	
Radhusen vid Saturnusvägen. Klass 2.	12
Punkthus i sex våningar vid Västra banvägen. Klass 2	13
Tuna gård med borgruin. Klass 1	14
Österskärs stationsområde. Klass 2	15
Radhusområdet Perstorp Tuna 9:20, Klass 1	15
Villabebyggelse från 00-talet i Österskär, Klass 1	16

DE SJU DETALJPLANEOMRÅDENA

Österskär detaljplan 1	17
------------------------	----

<i>Fastighet</i>	<i>Värde</i>	<i>Sida</i>
Tuna		
10:62	klass 1	17
10:28	klass 2	18
10:29	klass 2	19
10:2	klass 1	20
10:4	klass 1	21

<i>Fastighet</i>	<i>Värde</i>	<i>Sida</i>
10:6	klass 2	22
10:7	klass 1	23
10:149	klass 1	25
10:9	klass 1	26
10:10	klass 1	27
10:172	klass 2	28
10:18	klass 2	29
10:19	klass 2	30
10:31	klass 2	31
10:25	klass 1	32
10:46	klass 2	34
10:23	klass 1	35
10:21	klass 2	37
10:107	klass 2	38

FÖRORD

Inför arbetet med förslag till nya detaljplaner i Österskär har undertecknad bearbetat och kompletterat material om de kulturhistoriskt värdefulla fastigheterna.

Jag har också kommenterat varje byggnads skick i maj 2001 och skrivit en vårdplan för mark och bebyggelse i området. Underlaget har varit byggnadsinventeringar, gamla och nytagna foton samt en del av de texter och den litteratur som finns förtecknad i Stockholms läns museums bok "I Roslagen" (Stockholm, 1998)

Stockholm den 25 juni 2001

Jan Granberg

Morgondagens Minnen

byggnader och bildkonst

Högbergsgatan 11 116 20 Stockholm

E-post: minnen@swipnet.se Hemsida <http://home.swipnet.se/minnen/>

VAD BESTÄMMER DET KULTURHISTORISKA VÄRDET?

Kulturhistoriskt värde kan till stor del mätas efter hur mycket och på vilket sätt ett hus har byggts om. Man kan säga att förändringsprocessen i ett hus under dess existens skapar det kulturhistoriska värdet. Det gäller inte bara själva huset utan också förändringar av omkringliggande bebyggelse och tomtens storlek, växtligheten, trafikföringen. I Österskär måste tomtstorlekarna och byggnadsrätterna balanseras så att de befintliga fastigheternas ekonomiska, sociala och kulturella värden inte försämras.

VEM BEDÖMER FÖRÄNDRINGAR AV KULTURMILJÖER?

För avstyckningar och uppförande av nya byggnader och andra yttre förändringar av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen enligt kartbilaga 9 i samrådshandlingen och denna utrednings katalogdel, krävs medverkan av antikvariskt sakkunnig. Om stadsarkitektkontoret anser att byggherren saknar antikvarisk sakkunskap, bör de av honom begära medverkan i byggprocessen av en sådan person för att motverka ovarsamhet eller förvanskning enligt PBL3:10 eller 3:12.

En antikvariskt sakkunnig genomför en kortfattad antikvarisk förundersökning som redovisar objektets kvalitéer utifrån dess byggnadshistoria. Relevanta arkivhandlingar och äldre samt nytaga fotografier redovisas. Förundersökningen är förutsättningslös och skall användas som beslutsunderlag för byggnadsnämnden och byggherren.

Det är av största vikt att en antikvarisk sakkunnig person är med i ett tidigt skede för att fungera inom byggherrens egenkontroll som redovisas i kontrollplan. Byggskedet föregås av ett antikvariskt utlåtande över ändringsförslaget. Utlåtandet redovisar vilka punkter som skall beaktas så att kulturhistoriska värden inte går förlorade och vilka konsekvenser de föreslagna ändringarna får.

Kontrollskedet pågår under projekterings- och byggtid. Den antikvariskt sakkunnige följer ändringsprocessen genom deltagande i projekteringsmöten och besök på arbetsplatsen sammanfattat i skriftliga utlåtanden. Antikvariskt slutintyg skall utfärdas som bevis på att det antikvariska utlåtandet har följts och att varsamhetskravet i PBL 3:10 har efterlevts samt att kulturhistoriska värden enligt PBL 3:12 inte förvanskats. Krav på antikvariskt slutintyg skall framgå av samrådsprotokoll.

Behörighet för antikvariskt sakkunnig skall styrkas av Länsmuseet efter ansökan ställd till Stadsarkitektkontoret i Österåkers kommun.

HUR MÄTER VI DET KULTURHISTORISKA VÄRDET?

Hus som inte förändrats eller har förändrats mycket litet och som byggts om på ett känsligt sätt har placerats i klass 1.

Hus som förändrats till en del, och där det ursprungliga utseendet går att återskapa ligger i klass 2.

För att alla skall förstå hur klassificeringen gått till ges här några exempel;

Ett bra exempel på en oförändrad byggnad i klass 1 är den gulmålade trävillan på fastigheten Tuna 10:62, Heimdalsvägen 22

Tuna 3:32 Åkersbergavägen 8 har fått nya fönster mot trädgården av en annan typ än de ursprungliga och en del av fasaden har ommålats i en felaktig gul färg. Båda dessa saker går ju att rätta till, men det är skälen till att huset klassats grupp 2, trots den fina gatufasaden på bilden nedan.

Tuna 3:32 Åkersbergavägen 8 Klass 2. Mot gatan.

Tuna 3:32 Åkersbergavägen 8 Klass 2 . Mot trädgården.

Jämför man foton från tiden före 1950 med nytagna foton av villan på Tuna 10:202, Bergstigen 5, nederst på denna sida, kan vi konstatera att den har förändrats så mycket att det kulturhistoriska värdet försvunnit.

Tuna 10:202, Bergstigen 5.

Tuna 10:202 Bergstigen 5. foto från 1920-talet av entrépartiet.

Vårdplan

KAN VI SJÄLVA PÅVERKA DE KULTURHISTORISKA VÄRDENA?

Vilja och kunskaper om hur du vårdar det egna huset är vad som krävs i första hand.

- Låt mig nämna ett exempel; många i Österskär har bytt ut sina gamla ytterdörrar mot nya. De gamla var hantverksmässigt utförda, ofta med utskurna detaljer. Ofta är dessa ersatta med serietillverkade ytterdörrar från byggvaruhusen som bara har en avlägsen likhet med de ursprungliga dörrarna.

RÅD I KULTURMILJÖVÅRD

Kartbilaga 11

Österskär är ett villasamhälle i en naturskön trakt som har bra och snabba vägar och tåg till Stockholm. Med egna båtar kan österskärsborna vara i ytterskärgården på ett par timmar. Det lilla villasamhället kan i många fall erbjuda en sällsynt fin kombination av permanent- och fritidsboende. En ytterligare förtätning av bebyggelsen kan leda till att Österskär mera får karaktären av en villaförort varsomhelst, om naturen naggas i kanten ännu en bit.

Hur påverkas då kulturmiljön?

Slår vi upp ordet "miljö" i ordboken, finner vi att det står för "omgivning". I det här fallet innebär det allt annat än byggnader som finns på och under markytan omkring en kulturhistoriskt värdefull byggnad. Minskar man tomtytan, hugger ned träd och buskar breddar och permanentar vägarna omkring en kulturhistoriskt värdefull byggnad, har man skadat kulturmiljön i väsentligt omfattning.

Mellan 1929 och 1959 ökade den bebyggda delen av marken i Österskär från 42 till 55%. Under åren 1968 och 1973 steg andelen bebyggd mark till 80 %. Det ledde till översvämmande avloppsledningar och brist på skolor och andra kommunala nyttigheter som framkallade ett nybyggnadsförbud. På senare år har man återigen fått bygga på vilket lett till en ny "puckel" i utvecklingen av bebyggelsetätheten. Med facit i hand kan vi säga att de mesta av den bebyggelse som tillkom mellan 1968 och - 73 har påverkat miljön negativt.

Brister i vägnätets kapacitet till följd av den nya exploateringsvågen på senare år, har framkallat förhöjda anspråk på bredare vägar, skyddade övergångsställen, vändplatser och parkeringsutrymmen. För att inte skada kulturmiljön måste förändringarna i vägnätet göras så begränsade som möjligt.

Om inte topografi och växtlighet ger möjlighet till naturliga avgränsningar för avstyckningar bör de tomter som har vackra och kulturhistoriskt värdefulla byggnader på natursköna tomter lämnas orörda. I område 1 och 2 väster och söder om Generalsvägen bör avstyckningar på mindre än 3000 kvadratmeter inte få förekomma, åtminstone inte för sjötomterna. Norr och öster därom samt i planområde 3 och 5 föreslås en minsta tomtyta på omkring 2 000 kvadratmeter. I områdena 4,6 och 7 föreslås en minsta tomtyta på 1200 kvadratmeter.

För de allra största tomterna kan en viss ny bebyggelse accepteras under förutsättning att tomterna behålles ostyckade med ett samfällt ägande och all mark förutom en ny byggnadsrätt punktprickas.

RÅD I BYGGNADSVÅRD

Tänk på att varje hus har sin speciella karaktär och att det ligger en medveten tanke bakom varje detalj i husets utformning. Gör inte större ingrepp i huset än vad som är absolut nödvändigt.

Byter du uppvärmningssystem och skaffar dig bergvärme, är ofta energibesparande åtgärder som byte av fönster och tilläggsisolering av fasader inte lönsamma. Då är det bättre att renovera dina gamla fönster och dörrar.

- Har du redan satt in bergvärme?

- Då skall du renovera eller nyttillverka de gamla fönsterna som ställdes på vinden när panoramafönsterna kom.

Om du använder husets egna formspråk vid om- och tillbyggnader, behöver huset inte bli fulare och några kulturhistoriska värden riskerar inte att gå förlorade.

Fasaden

I Österskär dominerar träpanelerna. De består ofta av liggande eller stående fasspänntpanel, locklistpanel eller stockpanel. I de nyare husen uppförda från 1968 till omkring 1976 dominerar mexiteglet som fasadmateriäl. Efter 1976 blir träpanelerna vanligare igen. Tuna gård och en del av bebyggelsen runt omkring är lite mera herrgårdsmässigt vitrappat.

Grundprincipen är att i första hand behålla den ursprungliga träpanerade fasaden.

Även om den är gammal kan den hålla längre än det standardvirke som idag finns på brädgårdarna.

Även om vissa delar är rötangripna bör man byta så litet som möjligt. Det blir billigast så.

Måste panelen bytas skall den bytas mot panel av samma typ. Det är viktigt att behålla fasaddetaljer i trä som exempelvis fot- och vattbrädor. Dessa är särskilt utsatta för väder och vind, vilket gör att de måste bytas oftare. En dålig lösning är att byta sådana detaljer i trä mot plåtlistor. Det förändrar fasadens utseende direkt. Färg på plåt åldras också på ett annat sätt så det blir stora kulörskillnader efter några år.

Vanställ inte en gammal byggnad med nya fasadmateriäl som mexitegel, plåt och plast.

Färgsättning

Fasadfärgen skall väljas efter husets ålder. Timmerfasader och äldre paneler har alltid varit ofärgade eller rödfärgade. Paneler av fasspont från sekelskiftet är målade med oljefärg i olika nyanser. Senare locklistpanelade hus är både slamfärgade och oljefärgsmålade. Slamfärg skall användas på ohyvlade fasader och oljefärg på hyvlade. Plastfärger som innehåller latex eller akrylat som bindemedel är mycket vanliga på marknaden. Tyvärr är dessa färger mycket täta. Många fasader i Österskär har ruttnat på grund av att den kondens som bildas i husets stomme inte kan passera ut genom panelens ytskikt. En modern, alltför hållbar färg kan göra mera skada än nytta. Mögelangrepp är en annan effekt av plastfärger på trä.

Skall ett oljefärgsmålat hus målas om, så undersök vilken färgnyans som är den ursprungliga och använd den. Tänk på att om du vill ha samma färg som den befintliga, skall du stryka linolja på panelen för att få rätt färg. All oljefärg bleks med åren och genom att tillföra olja får man den exakta ursprungliga nyansen. Använd enbart jordfärgspigment som oxidrött, terra, umbra, kimrök, grönjord, guldocker.

Fönster

Fönsterbågar och karmar tillverkades förr av utvalt virke. Kvaliteten på dessa är därför högre än på de flesta som säljs nu. Byt inte fönster utan att noggrant ha undersökt konditionen på de befintliga, de är oftast mycket bättre än vad man tror. Det väsentliga är att fönstret är lagom tätt inte att det är nytt. De engerisparvinster man gör med ett fönsterbyte är små jämfört med andra investeringar som t.ex. isolering av vindsbjälklag och installation av bergvärmepump. Ofta räcker det med att man låter en fönsterrenoverare ta hand om fönstret och byta ut det rötskadade virket, renovera beslag, kitta om glas och måla fönsterpartiet. Flytta eller ändra inte på fönsterstorlekarna vid byte av fönster. Numera går det att beställa exakta kopior av de gamla fönsterna. De flesta fasader är symmetriskt uppbyggda. Det är mycket viktigt att huset inte får ett snett eller asymmetriskt utseende.

Förstukvist och ytterdörr

De flesta hus i Österskär har någon form av förstukvist. Utformningen är mycket viktig för husets karaktär. En välbevarad förstukvist eller en brokvist som är väl anpassad till husets byggnadsstil välkomnar besökaren. En förstukvist som inte stämmer med husets tidskaraktär ger en oharmonisk, orolig prägel. Behåll de gamla

förstukvistarna med eventuella dekorationer och färgsättningar. Byt ut originaldelar som ruttnat eller rostet mot nya lika befintliga. Skall den gamla ytterdörren göras varmare går det ibland att tätta den eller bygga på karmen och hänga en inre tätare dörr som går in mot hallen. En hantverksmässigt tillverkad dörr betyder mycket för husets värde. Rådgör med någon sakkunnig om dörrens utformning.

Yttertak, vindskupor och skorstenar

Fortsätt med det takmaterial och den färg som tillhör husets ursprung. På ett komplicerat tak med olika takfall, vindskupor och balkonger kan det vara tekniskt besvärligt att byta det ursprungliga tvåkupiga lerteglet mot enkupigt tegel.

Fortfarande är lertegel det mest dominerande takmaterialet i Österskär. Svart betongtaktegel var tidigare på stark frammarsch på nya villor. Nu dominerar rött tegel och röda plåttak i nybebyggelsen. Det är en återgång till en äldre tradition. Före 1940 var det mycket vanligare med plåttak. Eftersom betongtaktegel är betydligt tyngre än plåt är det olämpligt att belasta en gammal takkonstruktion med 10 ton extra i vikt i form av betongtegel. Även om ett falsat plåttak kan bli dyrare är det vackrare och man riskerar inte att taket rasar ihop.

Om du lägger ett nytt tak av galvaniserad plåt bör du vänta med målningen ett par år så att förzinkningen i ytskiktet har brutits ned. Annars fäster färgen dåligt på plåten. Använd alltid linoljebaserad färg. Vill man måla med en gång måste plåten betas med fosforsyra.

Vindskuporna i Österskär är ofta av typen "uppvikt takfall"

Det vill säga vindskupans tak är liksom en uppvikt del av det nedre takfallet. Var noggrann vid utformningen av plåtarbetena på taket, särskilt runt vindskuporna.

Det är lika vanligt med murade, helt plåtbeslagna skorstenar som med plåtövers respektive plåtunderbeslag. Var noga med att kopiera de gamla beslagen exakt, de har stor betydelse för husets utseende. Skorstenarna är ofta väldigt individuellt utformade i Österskär, var noga med att kopiera material färg och form vid renoveringar!

Katalog

SEX KULTURMILJÖER I ÖSTERSKÄR

Radhusen vid Saturnusvägen. Klass 2. har stommar av hårdbränt lertegel murat i löpskift. Sadeltak med tvåkupigt svart betongtaktegel. Varje hus har en hög tegelskorsten med under- och överbeslag av svartmålad plåt. Husen står på en hel källare av betong. Åt gatan är betongen putsad och sedan målad i grått, svart och mellanblått. Entrédörrar av varierande slag, klädda med stående fasspånpanel, och med ett smalt sidoljus, typiskt 1970-talets mitt.

Entrédörrarna är målade i olika nyanser av grönt, rött och vitt. Framför entrén finns fritrappor med en stomme av järn och räcken i samma material. Plansteg av betong.

Här är både räcken, skärmtak och grund ljusblå.

Radhus vid Saturnusvägen med ursprunglig färg.

Räckena är i de flesta fall svartmålade, men även ljusblå förekommer. Ovan entrédörr finns skärmtak. Undersidan målad i vitt eller ljusblått. Täckt med svart- eller grönmålad plåt. Skärmtaket är i något fall utbytt mot sadeltak klätt med betongtaktegel.

Anm. Ett skärmtak som inte går att återställa gör en klassning till två tveksam.

Vård av byggnaderna; Byggnaderna är delvis dåligt underhållna och har ingen enhetlig plan för yttre underhåll. Bilder ovan redovisar det ursprungliga utseende på entrépartiet. Det utgör målet för ett bevarande av det yttre utseendet.

Punkthus i sex våningar vid Västra banvägen. Klass 2. Stomme av betong i sex våningar, klätt med rött fasadtegel i löpskift däremellan plåtklädda vita partier och fönsterpartier i aluminium. Vädringsfönster av "HSB-typ". Entréparti med dörrar i bruneloxerat aluminium, Plant tak täckt med rödmålad plåt. På taket står även ett fläktrum täckt med skivtäckt kopparplåt. En något förändrad punkthusbebyggelse i Folkhemsstil.

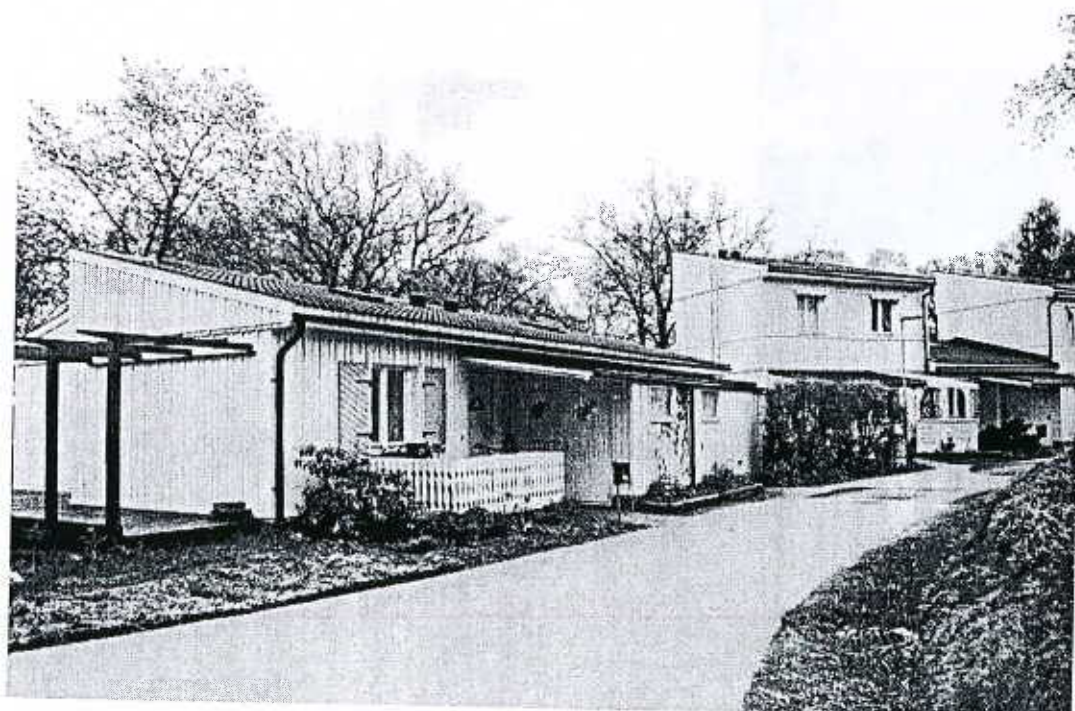
Tuna gård med borggruinen. Klass 1. Tuna gård finns i tre upplagor, dels den medeltida borggruinen dels den äldre Tuna gård delvis, uppförd under 1500-talet och slutligen den yngre Tuna gård från 1660-talet med en bevarad köksflygel. Beträffande Tuna gård, se objektsbeskrivning. Från Tuna gård leder en allé på omkring 200 meter fram till borggruinen som är ett medeltida tvårumshus med väggar av gråsten. Täcktt med en träkonstruktion där taket är klätt med gråmålad pannplåt. Borggruinen är fast fornlämning.

Allévägen från Tuna gård till borggruinen.

Österskärs stationsområde. Klass 2. En kiosk med regelstomme klädd med gulmålad locklistpanel. Under pappklätt pulpettak. Fönsterbågar och vindskivor är blåmålade. På gaveln över luckan finns ett litet skärmtak som bärs upp av två regler. En entrédörr av stående fasspant i gran. Gulmålade galler av järn framför fönstren. På vinskivorna hänger reklamskyltar för coca-cola, Sprite och GB-glass. Anm. Kiosken öppen sommartid.

Radhusområdet Perstorp Tuna 9:20, Klass 1. är ritat av arkitekt Bengt Lindroos och uppfört av Bygg ab Folkhem genom byggmästare Sven Harry Karlsson. Byggnadskropparna är uppdelade på två enheter i parhus. Stomme av

elementsektioner av regelverk, klädda med träpanel i omväxlande två bredder ca 22x95 och 22x45 råplan. Ett våningsband som fotlist och under och över fönster i övervåningen. Samt inklädd takfot. Pulpit och sadeltak klätt med tvåkupigt betongtaktegel. Häng- och stuprännor av svartmålad plåt. Takluckor och ventilationsskorstenar i svartmålad plåt. Enkla kopplade utåtgående bågar, målade i snäckvitt, liksom karm och fodring av fönsternisch. Fönstren ligger djupt in i fasaden. Ytterdörrarna är vitmålade, klädda med stående slät panel. Rik plantering runt parhusen bestående av liguster, pil, forsythia och päronträd med mera.

Vård av byggnaderna; Byggnaderna är väl underhållna men de blå fönsterluckorna vittnar om avsaknaden av ett vårdprogram. Ett vårdprogram behöver skissas av ägarna i samverkan med arkitekten. Principiellt bör inga tillägg i form av fönsterluckor, persienner, markiser eller liknande tillåtas. Det ursprungliga utseendet skall bevaras oförändrat.

Tuna 10:2 Bergstigen 6. Klass 1.

Villabebyggelse från 00-talet i Österskär mellan Bergstigen och Prästvågen. Ett område där en rad stora äldre villor bevarat en del av sin ursprungliga karaktär som sedda tillsammans ger området dess typiska karaktär. Där finns även en hel del nyare villor med genomtänkt formspråk.

Österskär 1

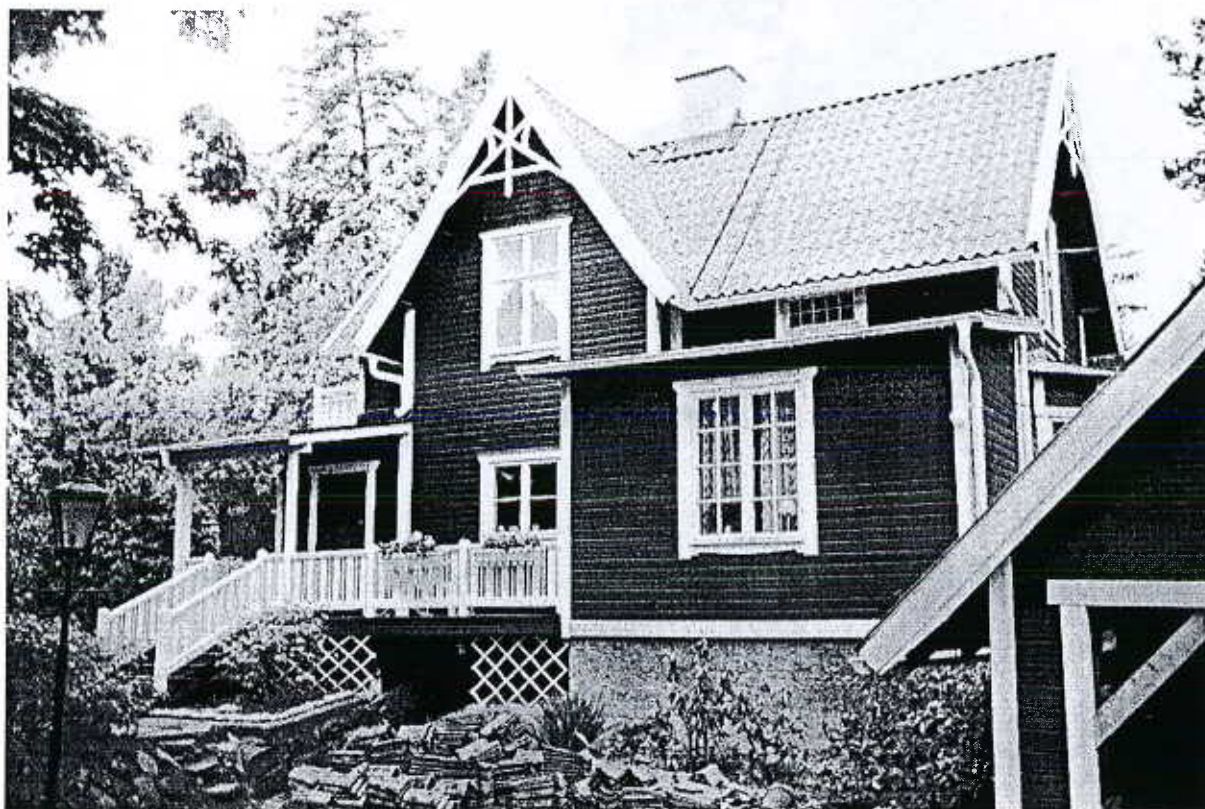

Tuna 10:62 Heimdalsvägen 22. klass 1. En gulfärgad villa med regelstomme, fyrdelad plan som är klädd med liggande fasspångpanel. Vita snickerier. Huset står på en grund av huggen fogstruken granit. Fönstren är kopplade, utåtgående med spröjs för åtta små rutor.

På framsidan finns en liten glasveranda med ytterdörr klädd med rödmålad liggande fasspångpanel. Mot baksidan finns en liten förstukvist med en rödmålad ytterdörr av liggande fasspångpanel. Villan har ett brutet sadeltak med tvåkupigt tegel. Skorstenen har en utkragning och plåttäckning. Ventilationsrör för avlopp samt köksfläkt.

Stor hörntomt med omfattande plantering av blommor och buskar och träd.

Anm. : huset uppfört på 1930-talet av JPG Johansson, den nuvarande ägarens farfar som uppförde Österskärs äldsta egnahemshus, Tuna 10:28, Katarinavägen 4, uppfört 1905. Tuna är uppfört av Johansson farfars far eller möjligtvis dennes bror.

Tuna 10:28 Katarinavägen Klass 2. En naturtomt i höjdläge. Österskärs äldsta egnahemsbyggnad enl. uppgift uppförd 1905 . Regelstomme klädd med liggande rödslammad/rödmålad slamfärg med vita snickerier, Sadeltak klätt med nytt enkupigt tegel. Ett burspråk och en glasveranda. Spritputsad stengrund.

Flera senare påbyggnader som gjorts med byggnadens eget formspråk som utgångspunkt och med lika befintligt material och arbetssätt i utförandet, varför klassningen ej påverkas.

Tuna 10:29, Prästvågen 11 . Klass 2. En villa med stomme av trä, reveterad och försedd med gul slåtputs. Vita snickerier, franska fönsterluckor. Kopplade utåtgående fönster med mittpost. Huset står på grund av gråmålad putsad betonghålstén. Sadeltak med valmade gavelspetsar. Rött tvåkupigt betongtaktegel med nockpannor. Taket krönes av en stor tegelskorsten. Takfoten inklädd med vitmålad panel.

Framför entrén åt gatan finns ett skärmtak av svartmålad skivtäckt plåt på vitmålade pelare. En lådliknande tillbyggnad i souterrängplanet. Ytterligare ett hus finns på tomten. Det är ett kallbadhus av trä med stomme av regelverk klädd med lockpanel. Gulmålat med vita knutar, tempelgavel mot sjön, med halvkolonner och ett gavelfält.

Anm. Huset uppfört på 1920-talet och ombyggt två gånger. Dels 1958 efter ritningar av arkitekt N H Winbladh, dels en andra gång efter 1985 . Exteriört förändringar efter den senaste ombyggnaden är en ny skorsten och tvåkupigt tegel på taket. Fönsterluckorna är senare tillkomna. De svarta stuprännorna har bytts mot vita.

Tuna 10:2 Bergstigen 6. Klass 1. Villa på högt belägen skogstomt. Det enda planterade är en hög syrenhäck mot vägen. Samt någon forsythia. Hus med stomme av regelverk, klädd med gul, liggande fasspånpanel. Huset står på en fogstruken gråstensgrund. Korsformig planlösning, med två korsande takfall, typ brutet sadeltak, klätt med tvåkupigt tegel. En putsad skorsten med under- och överbeslag av rödmålad plåt. Byggnaden har en tillbyggnad i en våning åt norr, klädd med sadeltak med valmad gavelspets. Alla snickerier och plåtdetaljer är vitmålade.

Ett stort antal olika fönstertyper, det största fönstret har mitt- och tvärpost för fyra bågar. Ovanför tvärposten sitter två mindre inåtgående bågar med spröjs för nio små glas vardera. Under tvärposten finns två större inåtgående bågar av typ spaljonett. Entrépartiet består av en glasad förstukvist med överljus lika de stora fönstren, därunder ett par grönmålade dubbeldörrar med tre fyllningar vardera.

Framför entrédörren en fritrappa av trä med sex steg, där plan och sättsteg är tjärade. På båda sidor av trappan finns ett vitmålat räcke med snidade stolpar m.m. Ovanpå förstukvisten finns en liten balkong. Skärmtak ovan entré till envåningsdelen, försedd med fritrappa och räcke i samma formspråk som huvudentrén.

Vård av byggnaden; Byggnaden har ett synligt vårdbehov. Här finns ett till stora delar bevarat arkitektoniskt och synnerligen rikt formspråk. Det är väl värt att bevara. Vård insatser planeras av ägaren. En byggnadsminnesförklaring är tänkbar.

Tuna 10 : 4 Österskärsvägen 66 . Klass 1. Brant sluttande naturtomt med terrassering mot vattnet. Villa med regelstomme klädd med gul locklist- och fjällpanel. Byggnaden har vitmålade lister, vindskivor och fönsterbågar. Kopplade utåtgående bågar med spröjs för tolv rutor. Står på en stomme av gråputsad natursten. Täckt med ett brutet sadeltak, klätt med svartmålad ståndfalsad, skivtäckt plåt. En vitputsad skorsten, med inslag av natursten.

Vård av byggnaden; Byggnaden är nyligen underhållen och har inget synligt vårdbehov. I originalskick. Enligt ägaren fru Holmberg finns helt orörda interiörer från byggnadstiden. Klar byggnadsminnesklass.

Tuna 10:6 Österskärsvägen 70 . Klass 2. Villa med trästomme fodrad med gul fjällpanel. Huset har vita knutfoder, vindskivor, dörr och fönstersnickerier. Huset har dubbla vindsvåningar. Bland annat med en ny vindskupa ovanför entrépartiet.

Fönstren är av typen kopplade utåtgående och har spröjs för 12 eller 14 glas vardera. Den övre rutan är på vissa fönster uppdelad på två triangulära glasfält med diagonalställda spröjs. Byggnaden står på en grund av huggen gråsten med kulfog.

Ett entréparti med stor förstukvist med träsniderier i nationalromantisk stil exempelvis en solnedgång i gavelpartiet. Entrédörren är ny och av standardtyp med glasat överparti. Förstukvisten har ett sadeltak täckt med tvåkupigt tegel. Huset är täckt med ett sadeltak med tvåkupigt taktegel. Plåtarbeten, häng- och stuprännor av svartmålad plåt.

Bakom huset finns en gäststuga byggd samtidigt med huvudbyggnaden. Dvs. 1908. Den har målats om och har nu gråfärgad fjällpanel med ljusblå snickerier. Stugan är täckt med sadeltak med tvåkupigt tegel. På nacken finns två vitputsade skorstenar med krön av moratyp.

Vård av byggnaden; I framtiden bör vindskupan över entrén ges en vackrare form, Bland annat genom att stup- och hängrännor målas vita när de sitter mot en vit yta. Det gäller alla former av plåtinklädnader. Plåt mot rött tegel blir vackrare om de målas röda osv.

Tuna 10:7 Källvägen 8. Klass 1. Byggnad med regelverk i trä. Klädd med rödslammad locklistpanel. Byggnaden består av tre byggnadskroppar; en i två våningar under sadeltak, en påbyggnad i sydväst under ett stort pulpettak, en glasveranda i väster under pulpettak.

Över entrédörren i öster ett stort skärmtak. Alla tak är klädda med svart betongtaktegel. Nockpannor. Vindskivor delvis av svartmålad plåt, delvis av rödslammad panel. Svartmålade häng- och stuprännor. Vitmålad entrédörr klädd med stående fasspåtpanel. Garagedörrar av svartmålad något smalare fasspåtpanel

På sadeltaket står en skorsten klädd med svart plåt samt tre ventilationsskorstenar. Fönstren har genomgående kopplade utåtgående fönsterbågar, med spröjs för två rutor vardera. De är delvis målade i vitt, delvis i rött, liksom karmarna. Huset står på en putsad betonggrund.

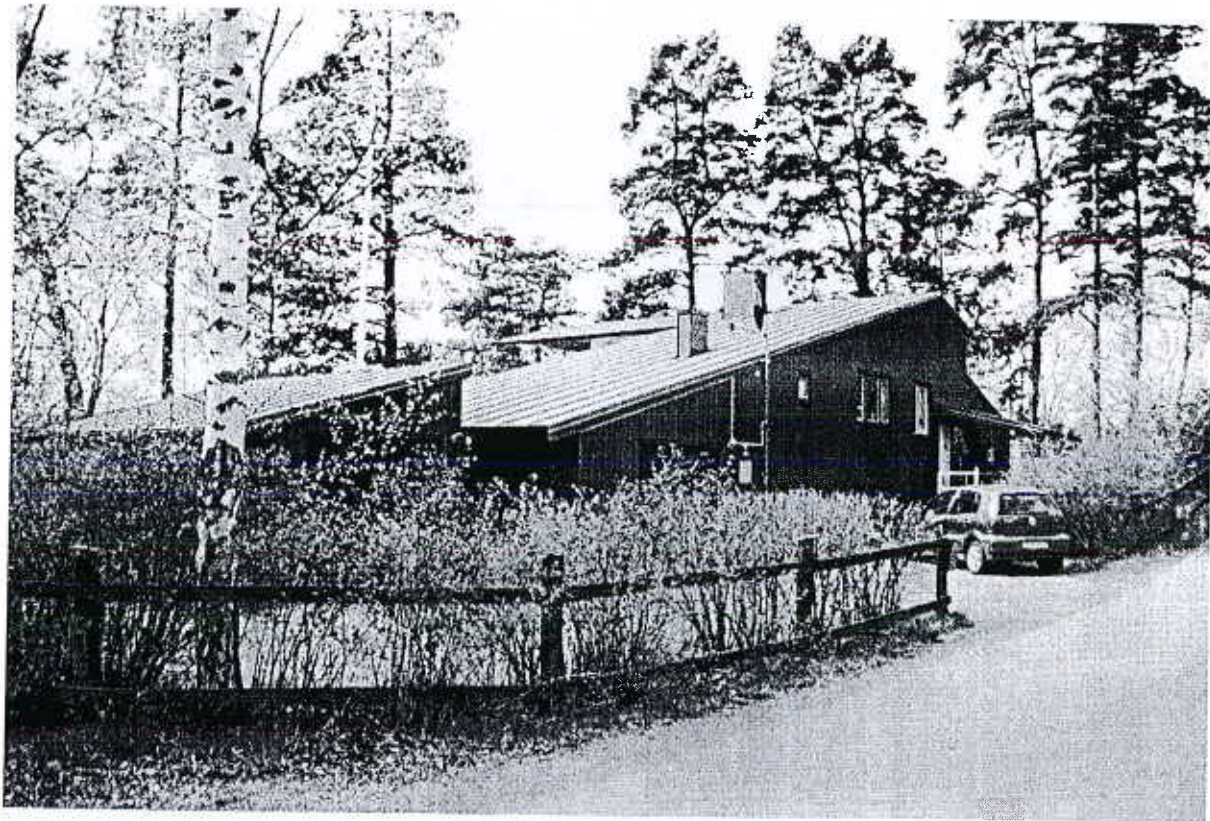
Huset står i en sluttning med stora åldriga äppelträd framför. Ett grönsaksland och några rabatter och andra trädgårdsarrangemang. På sidorna och bakom huset har man en tuktad naturtomt med några ekar, en björk och en gran. Nära gatan står ett garage med pulpettak i samma utförande som bostadshuset.

Väster om huset står en timrad och panelad sportstuga helt och hållet struken med rödfärg. En entrédörr av typen "halvdörr" där vardera dörrhalva kan öppnas var för sig. Den är utvändigt klädd med diagonalställd spåntad panel. Byggnaden har liksom förstukvisten sadeltak, båda klädda med tvåkupigt taktegel. På taket står en liten murad skorsten med så kallat "morakrön".

Anm. Villan ritad av arkitekt Lars Holmer

Den är i ursprungligt skick och av byggnadsminnesklass.

Tuna 10:149 Källvägen 14 . Klass 1. Villa med stomme av träreglar. Klädd med stående lockpanel. Målad med röd slamfärg. Byggnaden har ett asymmetriskt sadeltak klätt med röd ståndfalsad skivtäckt plåt. Genomgående kopplade utåtgående fönsterbågar, med spröjs för två rutor vardera. Fönsterbågar samt karmar i två olika färger, brunt och vitt. Vitmålad entrédörr klädd med stående fasspântpanel. Garagedörrar av svartmålad något smalare fasspântpanel. Putsad betonggrund.

Anm. Villan ritad av arkitekt Lars Holmer

Huset är i ursprungligt skick och är av byggnadsminnesklass.

Tuna 10:9 Källvägen 9:e Klass 1:a Stor naturtomt. På tomten finns fyra byggnader, ett bostadshus, en lekstuga och två bodar. Byggnad med stomme av regelverk i trä. Klädd med rödmålad fasspångpanel. Vita snickerier med undantag för grönmålade fönsterluckor.

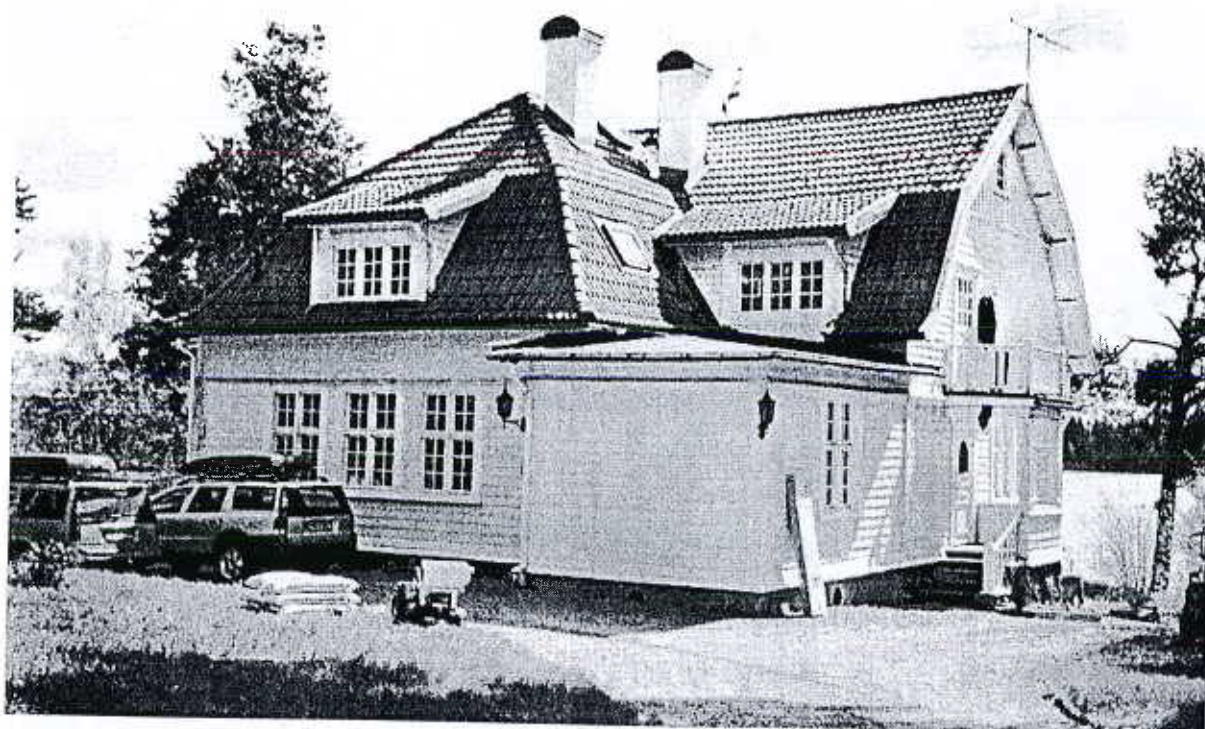
Byggnaden är täckt av ett mycket stort tälttak med brutet takfall. Den är uppförd på 00-talet. Fönsteröppningar i det nedre takfallet genom "uppvikningar" av takfall. Fönster med spröjs för sex glas ovan tvärpost med enkla bågar. Under tvärposten fönster för ett glas i kopplade bågar.

De enkla fönstren är grupperade om ett och ett, två och två och om tre och tre. Vitmålade häng och stuprör. Taket har tvåkupigt taktegel mednockpannor samtnockplåt.

Framför entrén en stor förstukvist med sadeltak med tvåkupigt taktegel. Nyttillverkad standardytterdörr med formpressade profiler, glasad överdel. Grund av huggen, kulfogad gråsten.

Anm. Åt vattnet finns två stycken perspektivfönster insatta på de gamla fönstrens plats.

Huset är i så gott som ursprungligt skick och är av byggnadsminnesklass.

Tuna 10:10 Källvägen 5. Klass 1. Stor naturtomt med två byggnader. Bostadshus och bod, uppförda på 00-talet. Tomten sluttar brant åt sydväst. Byggnaden har en stomme av träreglar klädd med gulmålad fjällpanel. Vitmålade snickerier. Kopplade inåtgående fönster med spröjs för sex små glas vardera ordnade med mitt och tvärpost. Samtliga bågar har så kallade droppnäsor.

En vitmålad konsollist fungerar som ett våningsband och avslutning av nedervåningens panel. Entréparti med tjärad fritrappa, vitmålad handledare. Två små doriska kolonner som bär upp ett plant plåtklätt tak/balkonggolv. Entrépartiet är med andra ord även en balkong med vitmålat räcke till ett av rummen i övervåningen.

Huset har ett brutet sadeltak med brunt betongtaktegel mednockpannor. Pånocken står två vitputsade skorstenar med över- och underbeslag av svartmålad plåt. Vindskupor i det nedre takfallet genom ett vid fönsterpartiet "uppvikt" takfall. Hög naturstensgrund med delvis bevarad kulfogning.

Huset är exteriört i ursprungligt skick och är av byggnadsminnesklass.

Tuna 10:172 Österskärsvägen 47 / Stråkvägen 1. Klass 2. Sluttande hörntomt med parkkaraktär. Byggnad av regelstomme klädd med liggande smal mörkgrön panel. Panelen har vitmålade fotbrädor och våningsband mellan vånings- och vindsplan samt fotbräda.

Hel källare med huggen gråstensgrund med kulfog. Kopplade moderna utåtgående fönsterbågar, av fem olika typer, med spröjs för mellan sex till tolv rutor. Ny vitmålad ytterdörr. Skärmtak ovan entrépartiets fritrappa. Skärmtaket är samtidigt balkong med vitmålat räcke till ett av rummen på ovanvåningen.

Huset är täckt med brutet sadeltak med valmade gavelspetsar. Klätt med skivtäckt, svartmålad och ståndfalsad plåt. Fotränna samt stuprännor är vitmålade. På tomten står även en liten lekstuga och ett dubbelgarage med pappklätt sadeltak. Dubbelgaraget har samma panel och färgsättning som huvudbyggnaden.

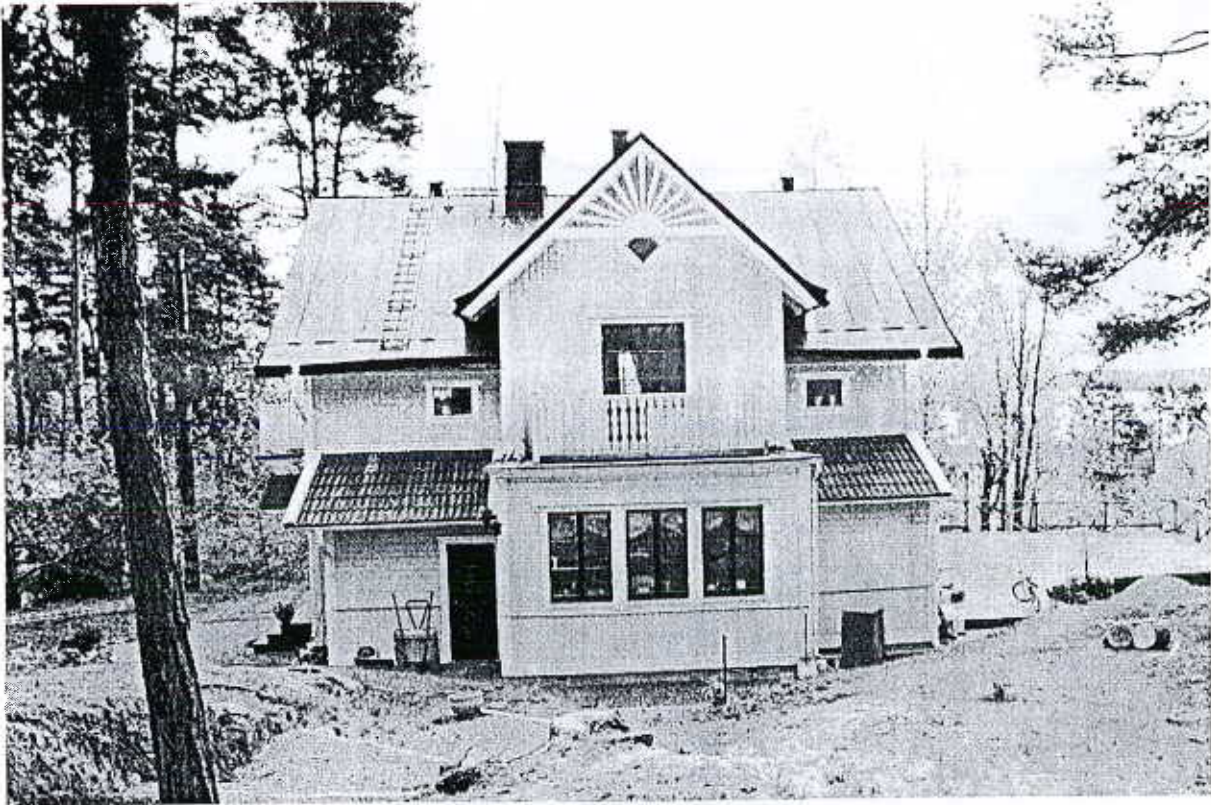
Anm. Samtliga fönster och dörrar är utbytta mot moderna kopior med isolerglas etc. .

Tuna 10:18 Stråkvägen 8. Klass 2. Villa på skogstomt sluttande mot sjön. Regelverksstomme, klädd med liggande och stående fasspåtpanel, gulmålad. Vitmålade snickerier, nya kopplade fönster med utåtgående bågar som har lös spröjs för mellan sex och tolv bågar. Mot sjön finns en stor lådliknande påbyggnad, med perspektivfönster och plant tak som utnyttjas till altan i övre våningen.

Vindskupor med perspektivfönster av modell "uppvikt takfall". Byggnaden har en L-formig plan. Med tälttak mot vägen och sadeltak med gaveln vänd mot sjön. Taken är klädda med tvåkupigt taktegel och har svartmålade nockplåtar. Taket krönes av en dubbelskorsten klädd med svartmålade plåt. Grunden är av varierande material; huggen natursten med slätfog, spritputs, slätputs.

Anm. Byggnadsår 1905, nya tvåglasfönster.

Tuna 10:19, Stråkvägen 10. Klass 2. Byggnaden står på en sluttande skogstomt. Mot sjön finns ett stort trädäck anslutet till huset, ca 100 kvm. Huset är uppfört med en stomme av regelverk klätt med gulmålad liggande och stående fasspåntad panel. Vitmålade snickerier. Stort gavelparti mot vägen med en utsågad uppåtgående sol vid gavelröset. Huskroppen mot vägen är påbyggd ca två meter och har ett pulpettak klätt med tvåkupigt tegel. Gavelpartiet mitt på fasaden har ett plant tak. Det fungerar även som balkong med ingång från övervåningen. Ytterligare en balkong som bärs upp av kraftiga vitmålade konsoler sitter på gaveln mot vägen. Fönstren har grönbetsade moderna utåtgående och kopplade bågar, med spröjs för sex glas vardera. I övervåningen finns även några moderna, mindre fönster utan spröjs. Huset täcks av ett sadeltak både i gavelparti och i huset i övrigt, som är täckt med svartmålad bandtäckt plåt. Två skorstenar täckta med svartmålad plåt med fotränna. Vitmålade stuprännor och hängrännor på tillbyggnaderna. Grund av huggen gråsten.

Anm. Huset är ursprungligen uppfört 1906 och har tidigare använts som vilohem. Den nuvarande ägaren uppger att förändringar vad avser tak, fönster och fasader samt tilläggsisolering är ett resultat av den föregående renoveringen 1982.

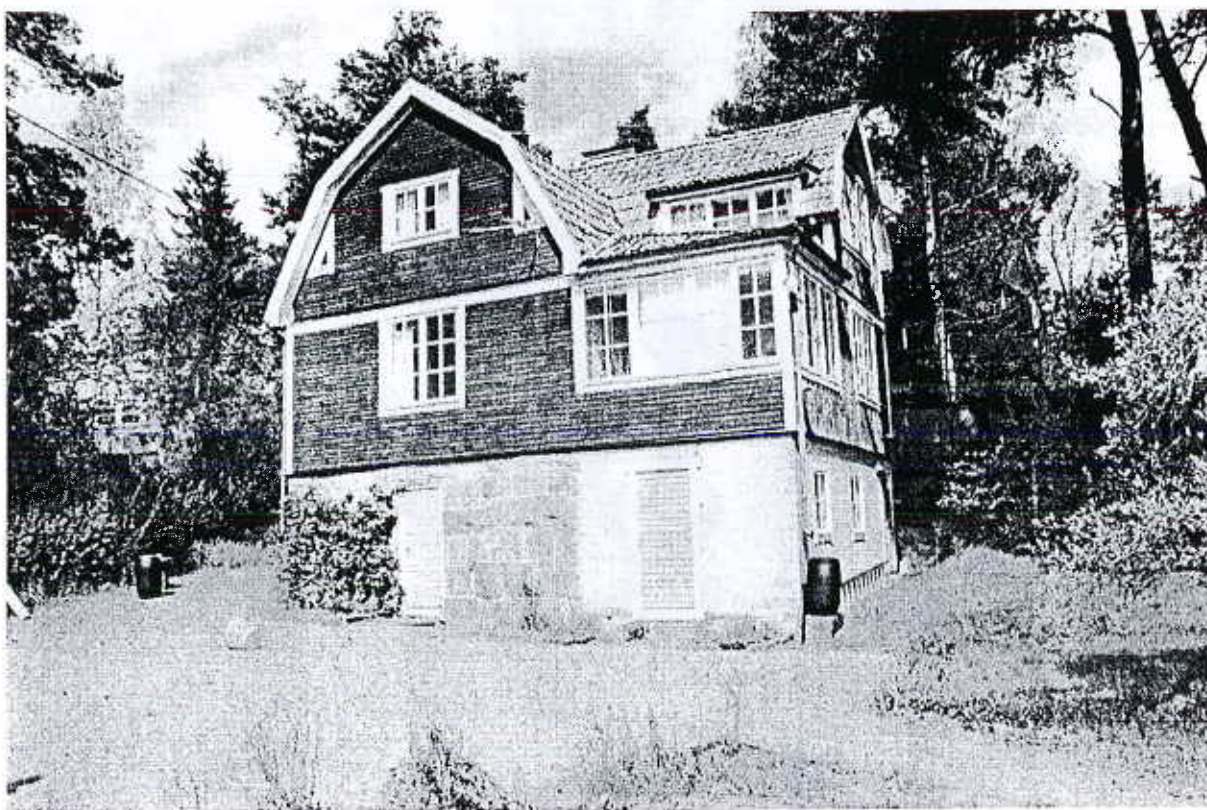

Tuna 10:31 Katarinavägen 17 . f.d. Katarinastiftelsen, Nordiskt musikkonservatorium. Klass 2. Sluttande tomt mot vattnet. En asfalterad gårdsplan mot vägen. Institutionsbyggnad i två våningar med inredd vind. Stomme av resvirke som har spritputsats i gulockra, vit slätputs runt alla fönster och dörren i entrépartiet. Gråmålade inåtgående fönsterbågar med en tvärpost. Den övre bågen har spröjs för sex rutor och är hängd i karmens överkant. De båda bågarna under tvärposten är sidohängda. Många fönster har forfarande lösa innerbågar.

Huset har två lådliknande tillbyggnader i en våning, dels på gaveln mot norr, dels på långsidan mot sjön. Alla fönster i tillbyggnaderna är av typen perspektivfönster, eller av typen enkla utåtgående 50-talsfönster. Huset är täckt av ett brutet sadeltak med valmade gavelspetsar. Det är klätt med tvåkupigt tegel mednockpannor. Takfoten, de båda skorstenarna och de fyra vindskuporna som har karnissvängda överdelar är klädda med rödmålad, skivtäckt, och ståndfalsad plåt.

Även de båda tillbyggnaderna är klädda med rödmålad plåt. Även skärmtaket ovan entrén med sina pagodsvängda sidostycken är klätt med rödmålad plåt. Förutom de ursprungliga vindskuporna har man senare satt in vindskupor med sadeltak klätt med rödplåt och vitmålade kopplade utåtgående fönsterbågar. Huggen stengrund med kulfog.

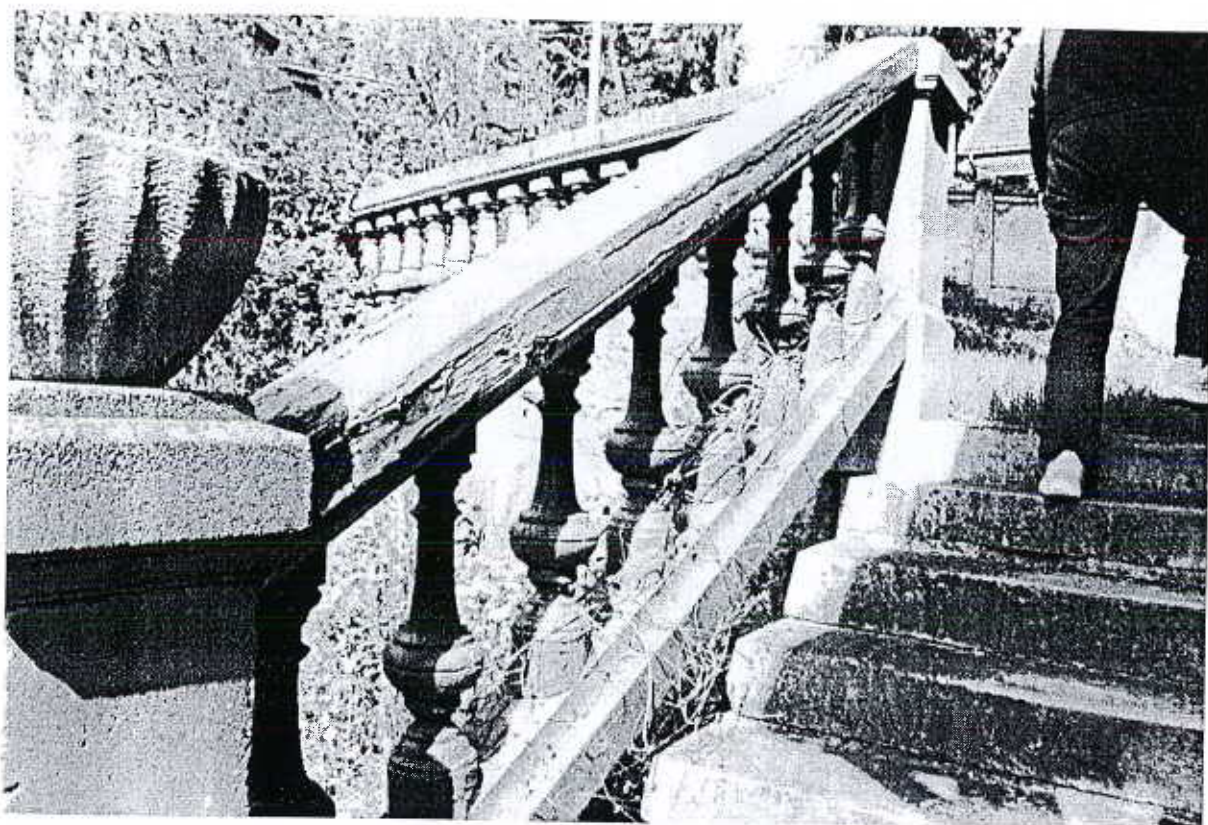
Anm. Huset uppfört 1907. Tillbyggnaderna uppförda 1959, efter ritningar av Johannes Olivergren. Bra exempel på varsam renovering. Huset är numera ett flerbostadshus för tre familjer. Kapellet används inte.

Tuna 10:25 Katarinavägen 28 . Klass 1. Stor muromgärdad trädgårdstomt som sluttar ner mot vattnet. Villa i två våningar med stomme av regelverk. L-formad plan med tillbyggd glasveranda i sydväst. Stomme klädd med locklistpanel, målad med röd slamfärg. Grönmalade dörrar i markplan, två gråmalade dörrar i källarplanet. I övrigt vitmalade snickerier. Knutlådor och våningsband med fotbräda mellan bottenvåningen och vindsvåningens panel.

Mestadels enkla utåtgående fönsterbågar med spröjs för sex eller fyra rutor i kombination med lösa innanfönster. Hög gråstensgrund, delvis spritputsad. Huset täckt med tvåkupigt taktegel, mednockpannor på sadeltak med brutet takfall. Nya hängrännor, delvis nya stuprännor.

Vård av byggnaden; Byggnaden är dåligt underhållen och har stort synligt vårdbehov. Alla arbeten bör ske i samverkan med en antikvariskt sakkunnig person och genom göras lika befintligt utseende och material samt med traditionell teknik. Det senare gäller exempelvis fogning av träfasaden och målningsarbetena.

Tuna 10:25 Katarinavägen 28. Trappan med räcke och balustrad från trädgården till överdelen av tomten vid vägen.

Tuna 10:46 Strandvägen 38 . Klass 2. Stor sluttande trädgårdstomt mot vattnet, med äppelträd, pioner, tagetes och prydnadsbuskar. Villa med regelstomme av trä klädd med rödslammad locklistpanel. Brutet sadeltak med enkupigt tegel.

Entréparti med skärmtak stående på pelare. Ny vitmålad entrédörr av standardmodell. Skärmtaket är samtidigt golv till en balkong med rödslammad räckenverk. Med ingång från vindsplanet. Vitmålad balkongdörr. Mot vattnet finns ytterligare en balkong med samma typ av dörr och räckenverk som står på ett burspråk med tre fönster.

Fönstren har spröjs för femton små rutor och fönsterfoder i form av halvkolonner med en kraftig kornisch ovanför. De flesta fönster i byggnaden har nya kopplade utåtgående bågar, med spröjs för tio rutor vardera.

Fönsterfoder sågade i modernt snitt. Häng- och stuprännor i vitmålad plåt. Byggnaden står på hel stengrund av granit med kulfog. På taket finns en hög, långsmal och oputsad skorsten av tegel.

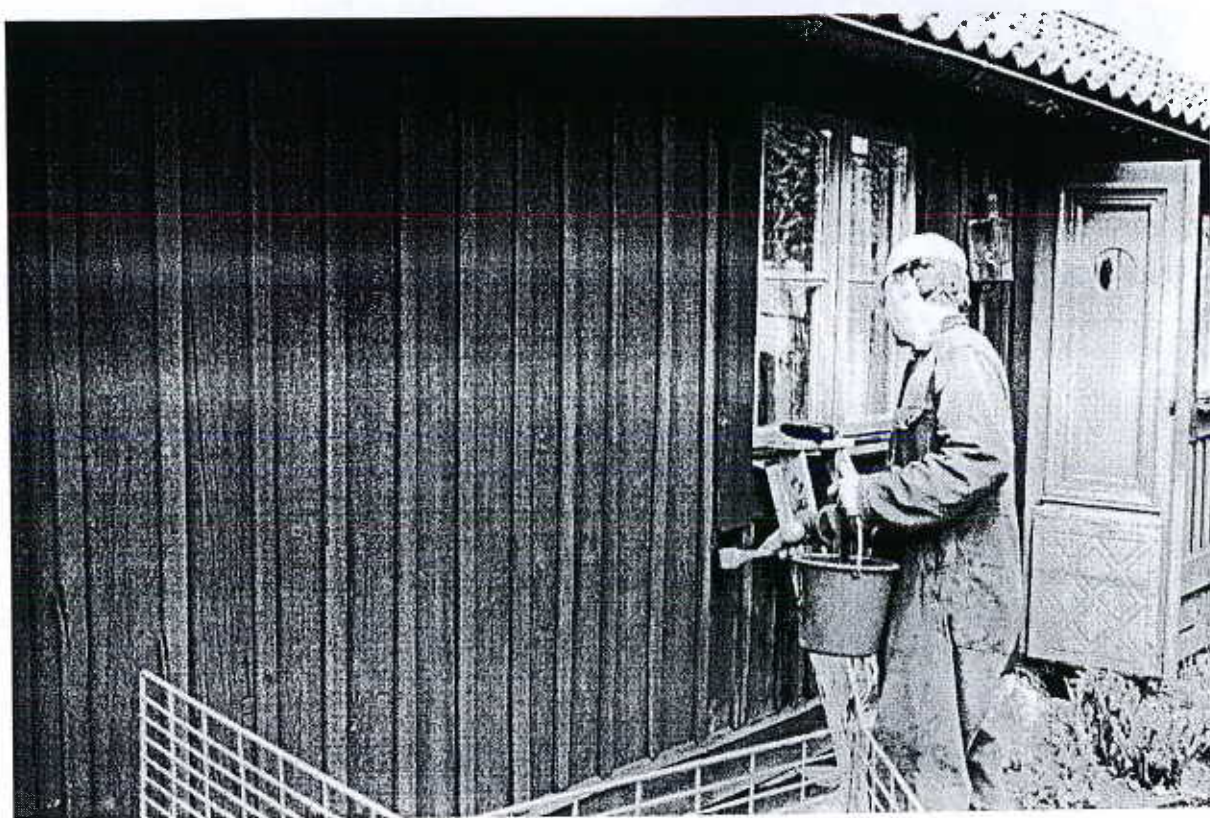
Tilläggsisolerad utan att fönsterpartierna flyttas ut i fasadlivet.

Tuna 10:23 Strandvägen 42 . Klass 1. Dragontorpet. Sluttande trädgårdstomt mot Trälhavet. Ligusterhäck omger tomten på tre sidor. Två mycket stora ängsbjörkar och en stor ek står vid tomtgränsen. Mycket ombyggt dragontorp från 1800-talets första hälft. Byggnaden har en tillbyggnad i en våning med plant tak i öster. Den äldre delen av torpet har liggande timmer reveterat med vit spritputs.

Sadeltak med enkupigt tegel försett mednockpannor. Krönt av en vitputsad skorsten med överbeslag i svartmålad plåt. Svartmålade knutbrädor och fönsterfoder etc. Grönmalade enkla utåtgående fönsterbågar med spröjs för två rutor vardera. De flesta fönster har kompletterats med lösa innanfönster.

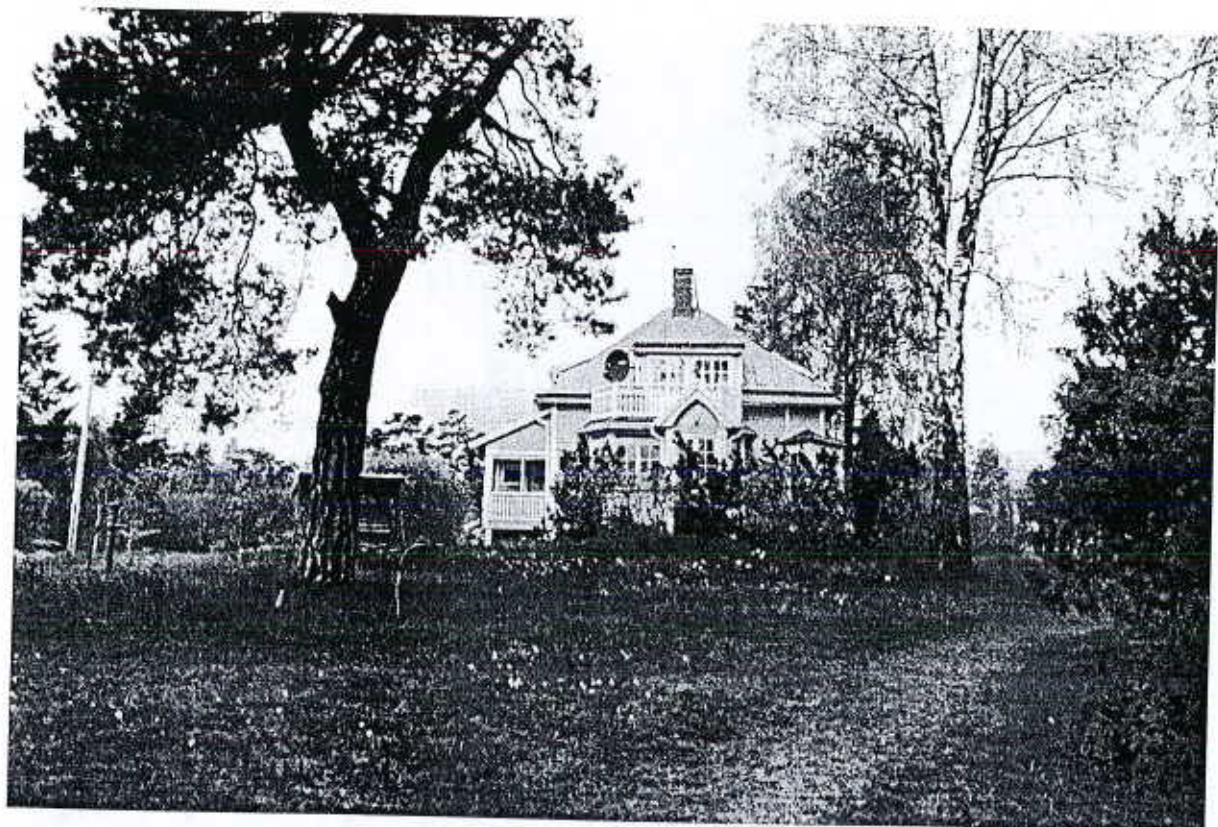
Gavelparti mot vägen i två våningar, med regelstomme klädd med vitmålad locklistpanel, svartmålade dörr- och fönsterfoder. I bottenvåningen kopplade utåtgående fönsterbågar, samt i övervåningen något mindre utåtgående fönsterbågar. En svartmålad fritrappa med handledare. Grönmalad ytterdörr. Tillbyggnaden har vitmålade häng- och stuprännor.

Tuna 10:23 Strandvägen 42. Rödfärgsmålning av gäststugan.

På baksidan finns stora körsbärsträd som bildar fond till en liten gäststuga. Den har **regelstomme och är klädd med gammal rödslammad locklistpanel**. Stugan har svartmålade knutbrädor, fönster- och dörrfoder samt vindskivor. Sadeltak med enkupigt tegel och svartmåladenockbrädor. En oputsad skorsten kröner taket. Kopplade utåtgående fönsterbågar, målade i oxidgrönt, liksom ytterdörren, en dubbeldörr av rokokotyp. Där den nedre av de tre speglarna på varje dörrhalva har ett utskuret flätverksmönster. Byggnaden står på en grund av gråsten och lättbetongblock.

Anm. Det främre huset är uppfört omkring 1690 enligt ägaren. Spritputsen och den äldsta fönstertypen ger huset huvudkaraktär från 1800-talets förra del med starka inslag från ombyggnaderna 1960 och -70. Tuna gård hade under indelningsverkets tid skyldighet att hålla tre dragoner vid Roslags kompani av livregementet till häst. Kommunalmannen Fritjof Thun som ledde Österåkers kommun i många år, växte upp här. Hans far hade fått namnet Thun då han blev dragon.

Tuna 10:21 Strandvägen 46 . Klass 2. Byggnad med regelstomme, klädd med gulmålad fasspontad panel. Stommen står under ett tälttak klätt med ett rödmålad ståndfalsat skivtäckt plåttak. En skorsten. Takfallen har fotplåt. Huset står på en brunmålad betonggrund.

Ett burspråk som går över ett hörn, ett entréparti med plant plåttäckt tak, som fungerar som balkong, där fönster och balkongdörrar arrangerats i en stor vindskupa genom uppvikning av takfall, artikulerar stommen. På två sidor finns så kallade bakbyggen under plåtklädda pulpettak. Glasade med moderna perspektivfönster, av så kallad skjutfönstertyp. Nya fönster med utåtgående bågar, med spröjs för sex små glas vardera. Huset har tre moderna standarddörrar.

Stor naturtomt sluttande mot sjön, med lökväxter planterade i gräsmattan. Stor blandhäck mot vägen med syren, slånbar och liguster.

Tuna 10:107 Katarinavägen 14 . Klass 2. Byggnaden står på en stor sluttande parktomt. Asfalterad uppfart, kraftig granhäck mot vägen.

Huset har en stomme av regelverk, klädd med dels kraftig liggande fasspångspanel dels stående locklistpanel. Målad med oljeförstärkt röd slamfärg. Vitmålade snickerier av tydlig jugendkaraktär. De spröjsade fönstren är i stor utsträckning utbytta mot perspektivfönster med isolerglas.

Stommen är täckt av ett brutet sadeltak med valmade gavelspetsar, pagodsvängd takfot, allt klätt med svart betongtegel ochnockpannor. Taket kröns av tre plåtklädda skorstenar. I det nedre takfallet finns vindsfönster av tre olika modeller. En modell är utformad som gavelpartier med snickerier i jugendstil, en som små halvsfäriska kupor med spröjs för fem små rutor och slutligen en av typen uppvikt takfall med moderna perspektivfönster och isolerglas.

På ena gaveln finns en lådliknande utbyggnad med ett plåttäckt plant tak, innehållande ett garage. På motsatt sida av huset finns en tillbyggd förbindelsegång till ett litet gästhus med samma utförande och stil som huvudbyggnaden. Entrépartiet består av den dubbla vitmålade ytterdörren som har placerats i ett indraget hörn i byggnadens stomme. Huset står på en grund av huggen gråsten. Häng- och stuprännor av svartmålad plåt. På tomten finns även en lekstuga samt en redskapsbod.

